

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Laidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdį
2157 So. Emerald Ave.
Chicago 16 Ill.
Victory 2-4372.

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
2157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

IX met.

Kaina 10 c.

Penktadienis, spalį (October) 8 d. 1954 m.

Kaina 10 c.

Nr. 40 (212)

Kam nuleidai galvą ant sudėtų rankų, —
Kas minties tavosios ugnį užgesys?...
Upes juk išsenka, Nemunai — išsenka,
Tiktai neišsenka vienas ilgesys...

(Iš baladės "Sugrįžimo Laivas") J. Krūminas

VYTAUTAS STANEIKA

'SAVI PAS SAVUS' KLAIDINA

Lietuvių Prekybos Rūmai Chi-
cagoje užsimojo padaryti gerą,
patriotišką, lietuvišką darbą. Jie
paskleidė šūkį "savi pas savus".
Net premijos tuo reikalu buvo
paskirtos ir jau laimėtos.

Sitas šūkis ir jo reikšmė mums,
naujesiems ateiviams į šį kraštą,
yra gerai žinomas. Jis buvo ener-
gingai skleidžiamas nepriklausomoje
Lietuvoje. Mes žinome, kodėl tas
šūkis buvo reikalingas nepriklausomoje
Lietuvoje ir taip pat gerai žinome,
kad tas šūkis davė gerus vaisius. Bet Ameriko-
je, dabartinėje lietuviškos visuomenės
sąlygoje tas šūkis yra klaidinan-
tis ir gali būti net žalingas. Kodėl gi?

Konkrečiai: ką gi praktiškai
reikia tas "savi pas savus"? Trum-
pai sakant, aš tą reikalą suprantu
šitaip: Jei tau reikia daktaro —
eik pas lietuvi. Jei tau reikia ko
nors pirkti — pirk pas lietuvi. Jei
nori namus statyti — eik pas lie-
tuvį architektą ir kontraktorių
(statybininką). Jei nori pirkti ar
parduoti namus — eik pas lietuvi
nekilnojamojo turto agentą. Jei turi
kokį juridinį reikalą ar teismo bylą
— eik pas lietuvi advokata.
Jei esi tikintis žmogus ir lan-
kai bažnyčia — ieškok lietuviškos
bažnyčios, palaikyk ir finansiniai
remk lietuviškas parapijas, lietu-
viškus vienuolynus, lietuviškus
kunigus, lietuviškus vienuolius ir
vienuoles. Trumpai paminėjau,
gal ką ir praleidau. Bet ir be aiš-
kinimo kiekvienam yra aišku, ko-
kia didelė galybė yra tame šūkyje,
jeigu jis būtų, nors ir tik pusiau
įgyvendintas. Svarbu taip pat at-
siminti ir pabrėžti, kad toks šūkis
neprieštarauja Amerikos princi-
pams ir tradicijoms. Kitos Ameri-
koje gyvenančios tautos tą šūkį
labai solidarčiai vykdo ir tuo būdu
pasiekia didelio svorio šio krašto
ūkio ir politikos gyvenime. Nere-
tai tokios solidarios tautinės grupės
pasiekia net daug didesnio svor-
io, negu joms galėtų tekti pagal
jų skaičių. Tas faktas įsidėmėtinas
mums.

Bet gi, kaip jau pradžioje esu
minėjęs, tas šūkis "savi pas savus"
yra klaidinančiai skelbiamas. Jis
bus tol klaidinantis ir pavojingas,
kol nebus išspręsti ir viešai pas-
kelbti du dalykai. Štai tie du klausimai:

O kaip tas advokatas, tas gy-
dytojas, tas biznierių, tas batsiu-
vis, tas plaukų kirpėjas ir pan.,
kurs yra komunistas, nors lietu-
viškai kalbąs? Ar jis yra mums
taip pat "savas"? Ar mes jį taip
pat turime remti? Ne, mes jo ne-
tik neturime remti, bet turime
viešai smerkti kiekvieną lietuvi,
kuris tiesioginiai ar ne tiesioginiai
tokius remia. Tad šūkis "savi pas
savus", be jokio įpareigojimo, ne-
naudingas, jis žalingas.

Yra dar ir kita vadinamųjų
"savųjų" grupė. Tai iš lietuvių ir
per lietuvius iškilę įvairūs biznie-
riai bei profesionalai, kurie pralo-
bė jau nebeturi laiko lietuviškiems
reikalams, nebeturi "cento" parem-
ti lietuviškai spaudai. Ne vienas
iš tokių "lietuvių" verčia spaudos
žmogų laukti kelias valandas jo
priešambaryje tik tam, kad gal-
ėtų pasakyti "dabar aš vykstu į
Floridą ar į Kaliforniją — atei-
kai sugrįšiu". Kiek vėliau spauda
mirtė mirga tokių asmenų foto-
grafijomis ir įspūdių aprašymais,
"kaip malonu ir smagu išsėtis sau-
lėtoje Floridoje ar Kalifornijoje".
Ar dažnai rasime spaudoje nuot-
trauką lietuvių vardienio, kurs
krūvinai uždirbtą ir beveik pas-
kutinį dolerį atiduoda Baltui ar
spaudos parėmimui. Daugiau ir
kalbėti nereikia, kiekvienam aiš-
ku, kaip šitokiu atveju atrodo šū-
kis "savi pas savus".

Žinau, kad aš gausiu atsaky-
mą: "Tai ne Lietuvių Prekybos
Rūmų dalykas. Tai visai kitos plot-
mės klausimas". Tai bus netie-
sa. Kas imasi kokio nors rimto, ar
atsakingo visuomeniško darbo, tas
neturi teisės vengti ir išsiskūnėti
nuo to reikalo nemalonių p...ės.
Tą progą reikia pastebėti, kad ir
pačių Lietuvių Prekybos Rūmų
kuri pareigūnai savo visuome-
niskame darbe rodo palinkimo
bendradarbiauti tik su tūkstančius
vartojančia spauda. Tai taip pat
slidus kelias. Tai taip pat nesude-
rinama su garsiuoju šūkiu "savi
pas savus".

Daugiau tuo reikalu kalbėti ne-
ra reikalo, bent tuo tarpu. Visi gi
mes mokomės iš savo daromų klai-
dų. Tokio, kad ir "savi pas savus"
obalsio skelbėjai sugebės padaryti
taip, kad ištikrųjų tas šūkis mus
visus suvienys.

OKUPOUOTOJE LIETUVOJE

— "Latvija" informuoja, kad
Vilniaus radijas pranešė apie pra-
eitais savaitės automechanikų, šo-
ferių, agronomų, veterinarų ir
gydytojų išvežimus iš Lietuvos ir
Kazachstaną. Išvežta per 500 spe-
cialistų, kurių ir Lietuvoje stinga.
Taip pat išvežta daug kombainų ir
kitų mašinų.

— Okupuotoje Lietuvoje lietu-
viškoji dramaturgija visai suny-
ko. Nauji Baltusio, Guzevičiaus
veikalai taip blogai parašyti, kad
jų teatrali nenori vaidinti. J. Avy-
žius puola ypatingai teatrus, kad
bolševikinio šlamžto nenori vai-
dinti.

— Tas pats J. Avyžius skun-
džiasi, kad rašytojai neturi jokių
darbo sąlygų. Net atskiro kamba-
rio. Jauni rašytojai: Pakalnis, Šir-
vyys ir Šulcaitė gyvena svetimosė
seimose, susispaudę viename kam-
barėje.

— Mokytoja A. Salatkienė skun-
džiasi, kad Lietuvoje trūksta vai-
kaimietės žemaitės literatūros.
Mokyklose viešpatuoja moralini-
ai iškrypimai. Mokytojai viešai
girtauja ir tvirkina mokinius.

— Kaip nusūsusi bolševikinė lie-
tuvų literatūra, taip nusūsusi ir
kritika. Įsivaizduokite, net R. Til-
vytis pasidarė kritiku. Kažkoks
B. Ragutis reikalauja iš kritikos
kovingumo.

— M. Seimanas "Tiesoje" ypa-
tingai puola Vatikaną, kaip Ame-
rikos imperializmą ramstį.

— Kėdainių rajono agr. Šim-
kus apkaltintas kai kurių žemės
ūkio darbų sužlugdymu.

— Vilniaus prekybos techniku-
mo dir. Blaževičienė kaltinama
grubumu ir netaktiškumu su komu-
nistais.

— Jaunas rašytojas K. Mauru-
kas skundžiasi, kad Rašytojų val-
dyba yra apsilėdusi ir neišleidžia
apybraižų rinkinio rusiškai.

— Žymus "mokslininkas" ir
"kritikas" K. Korsakas išrado nau-
ją lietuvių rašytoją Aleksą Jąsu-
tį. Mat, šis komunistas kovojo Isp-
anijoje prieš Franko ir rašė lai-
škus savo draugams komunistams.

— Kažkoks ruskis Zaicevas
verkšlėna, kad Panemunės rajo-
no vadovai visiškai nenori panau-
doti kombainų. Kai rugiai išbyrė-
jo, tada atvažiavo kombainas į
laukus.

— Plungiškiiai, ar atsimentate J.
Jonaska, V. Končių. Jie yra svei-
ki ir gyvi.

— Anykštietis P. Minkevičius
Anykščių plytinės direktorius.

— A. Baranauskas yra Ginkū-
nų ūkio vyr. agronomu.

— Dviraičių lenktynėse aplink
Lietuvą dalyvavo: Jarmolavičius,
J. Paršaitis, V. Bendorius, K. Nor-
vaišas, P. Jonikas, V. Liutkus, A.
Juodžbalis ir A. Jucevičius.

— Varnių rajono prokuroras
Šakinis ir redaktorius Kaluževičius
yra kaltinami, kad gina ir
teisina "sabotažnikus". Girdi,
"Medvėgalio" kolūkyje yra grobs-
toma žemė, naikinami gyvuliai etc.

— Buvęs liaudininkas Julius
Būtenas "Tiesoje" labai garbina
mirusį rašytoją Leoną Skabeiką.
Kiek mums yra žinoma, L. Ska-
beika buvo didelis patvirkėlis ir
tipiškas "buržuazinis" rašytojas;
mėgo moteris ir dėl nevykusių mei-
lių pesimizmą. Ne dėl skurdo ir
džiovos, bet dėl nenormalaus ly-
tinio gyvenimo nūėjo peranksti į
kapus.

— P. Griškevičius kaltina Pab-
radės rajono k-to pirm. Murziną
ir sekr. Daškevičių apsilėidimu.

— S. Čiparis bolševikinėje spau-
doje kelia klausimą, ar verta pra-
dėti rašyti, nes jaunųjų kūrybos
niekas neskaity. Tikrai mes pa-
tartume bolševikinėje Lietuvoje
niekam nerasyti, nes jus bolševi-
kai tik visiškai sužalos. Bolševiki-
nėje sistemoje geriausia nieko ne-
kalbėti ir nieko nerasyti.

— K. Svetikas skundžiasi, kad
Alytuje nėra sporto salės, nors čia
veikia 3 vidurinės, 1 pedagoginė
ir 1 septynmetė mokykla.

— Gedimino kalnas Vilniuje vi-
siškai apieistas. Jokių gėlių, jokių
suočių — rašo K. Mackonis.

— V. Ramanauskas ir A. Pet-
rauskas aprašo fejtonone vieno bol-
ševikinio dvaro istoriją. Tvarka,
kaip pas bolševikus.

— A. Rimkūnas sielojasi dėl
Medininkų pilies, kad ji visiškai
nesaugoma ir baigiama naikinti.
Argi ruskiams yra suprantama lie-
tuvų kultūros paminklų apsauga?
Grobk ir naikink, ką tik gali —
tai rusių devizas okupuotoje Lie-
tuvoje.

— Neseniai vienas lietuvis V.
Vokietijoje gavo iš savo motinos
kaimietės žemaitės laišką. Jame
rašo, kad jai beliko tik viena viš-
telė. Laišką yra įdėta ir fotografi-
ja, kur žmonės atrodo panašūs ir
belaisvių ar elgetas, taip baisiai
jie apdriskę ir apaugę plaukais.

— Šit kokių bolševikinio šlam-
žto yra matinamas lietuvis knygos
skaitatytojas:

NAUJOS KNYGOS

Valstybinės politinės ir mokslinės
literatūros leidyklos leidiniai

V. Zotovas. Už smarkų maisto
prekių gamybos pakėlimą. 76 psl.
6.000 egz.

N. Čerkasovas. Darbo žmonių
padėtis kapitalo šalyse. 88 psl.
8.000 egz.

P. Minejevas. Jaunimas kovoje
už taiką. 104 psl. 5.000 egz.

P. S. Kučumovas. Mašinų-trak-
torių stočių darbo tolesnio gerini-
mo uždaviniai ir jų vaidmens kol-
ūkinėje gamyboje stiprinimas. (Į
pagalbą spaudos darbuotojams).
38 psl. 2.000 egz.

D. M. Konakovas. Darbo užmo-
kesčio ir darbo normavimo suor-
ganizavimas TSRS pramonėje. 56
psl. 3.000 egz.

N. Loginovas. Laikraščio redak-
cijos darbas su darbo žmonių lai-
škais. (Iš serijos "Į pagalbą spau-
dos darbuotojams"). 56 psl. 2.000
egz.

JURGIS VOLDEMARAS

IŠ PASAULIO POLITIKOS

Londono konferencijoj susitarta

Nors, šias eilutes rašant, oficia-
laus komunikato iš Londono kon-
ferencijos dar nėra, bet iš didžio-
sios spaudos pranešimų matome,
jog Londone pagaliau buvo prieita
prie konkrečių susitarimų.

Kaip pranešama, Londone bu-
vo susitarta užbaigti Vakarų Vo-
kietijos okupaciją, leisti jai orga-
nizuoti 12-kos divizijų kariuomenę
ir ją priimti į NATO organizaciją.

Prancūzijos premjeras Mendes-
France iš pradžių buvo sunkiai
sukalbamas, bet, kitų valstybių
spaudžiamas, nusileido ir sutiko
su anglų pasiūlytu kompromi-
su. Anglų pasiūlytas kompromisas,
su kuriuo taip pat sutiko ir Vokiet-
ja, buvo draudimas Vokietijai ga-
minti atominius ir kai kuriuos kitus
sunkiuosius ginklus. Vokietija
taip pat pasizadėjo niekad nevar-
toti jėgos siekiant Vakarų ir Rytų
Vokietijos suvienijimo.

Anglai pasizadėjo kontinente
laikyti 12.000 vyrų kariuomenę, o
amerikiečiai 400.000 vyrų kariuo-
menę. Vokietijos 12 divizijų suda-
rymui bus reikalinga apie 500.000
vyrų, kuriuos pradės mobilizuoti
dar prieš šias Kalėdas.

Reikia neužmiršti, kad Londo-
no konferencijos nutarimai reiškia
tik principinį susitarimą Vokietijos
suverenumo atstatymo ir jos ap-
ginklavimo klausimu. Po to mini-
steriai numato susirinkti Bonnoje,
kur bus atstatytas Vokietijos su-
verenumas; Briusely, kur septy-
nios valstybės pasirašys tarpusa-
vio gynyimo paktą; ir pagaliau Pa-
ryžiu, kur įvyks Vokietijos prie-
mimas į NATO organizaciją.

Po to, šios sutartys turės būti
ratifikuotos atskirų valstybių par-
lamentuose, kas, žinant prancūzų
nusistatymą, sukelia naują, didelį
klausimą. Prancūzų premjeras
Mendes-France Londone davė su-
prasti, jog jis reikalauja parlamen-

te šiuos nutarimus ratifikuoti, jei-
gu jam ir reikėtų statyti ant ku-
tos savo asmeninę politinę karje-
rą. Bet ar prancūzų parlamentas
parems savo populiarus premje-
ro nusistatymą, niekas šiandien aiš-
kiai numatyti negali.

Šiomis dienomis Prancūzijoje
nemažą audrą sukėlė anglų ir ame-
rikiečių pareiškimai, kad jie galų
gale bus priversti pasitraukti iš
Europos, jeigu kontinento valsty-
bės nesustatys dėl Vak. Vokietijos
apginklavimo. Prancūzai tame
įžiūrėjo į juos daromą spaudimą
Vokietijos naudai. Jų spauda šia
proga nepašyškėjo karčių žodžių
amerikiečių užsienio politikai. Pran-
cūzai vis dar tebegyvena paskuti-
nių trijų karų su Vokietija atsi-
minimais ir jos daugiau bijosi,
negu sovietų imperializmo.

Bet, sakysim, kad Londono nu-
tarimai bus prancūzų ir kitų val-
stybių parlamentų ratifikuoti. —
Kaip ilgai šių nutarimų laikysis
Vokietija ar kuri kita pasirašiau-
sioji valstybė? Bruselio sutarty
bus įrašyta, kad jeigu viena kuri
pakto valstybių be kitų sutikimo
ims didinti jai nustatytą kariuo-
menės skaičių, tokiai valstybei bus
atšauktos bendros saugumo garan-
tijos. Atrodo, kad tokios sankci-
jos yra daugiau popierinės, nei
praktiškos. Jeigu kuri valstybė
neįsilaikytų savo įsipareigojimų,
tu, ta valanda, kada tarp jos ir
Sov. Sąjungos kiltų ginkluotas kon-
fliktas, greičiausiai reikėtų Tre-
čiojo pasaulinio karo pradžią. Nai-
vu galvoti, kad kitos valstybės ga-
lėtų "atsaukti savo garantijas" ir
pasilikti neutraliomis. Bendras
pavojus laisvasias vakarų valsty-
bes užkėlė ant to paties vulkano,
ir kada jis išsiverš, visos bus vie-
nodai sukrėstos ir turės iš pasku-
tiniųjų kovoti.

BEVAN'AS PRALAIMĖJO

Rugsėjo mėn. 28 d. Anglijoj
įvyko metinė socialistų konferen-
cija, kurioje tarp savęs grūmėsi
Attlee ir Bevan'o sparno socialistai.
Bevan'as viena iš stambiau-
sių figūrų anglų socialistų tarpe,
buvo atstatydinęs iš egzekutyvi-
no komiteto, kad galėtų kandida-
tuoti į įždininko vietą. Anglų Dar-
biečių partijos įždininko vieta yra
labai reikšminga, nes paprastai
įždininkas yra pirmasis kandida-
tas į partijos lyderio postą. Be-
van'ą nugalėjo 2:1 Hugh Gaitskell,
Attlee sparno žmogus. Taip pat
nepraėjo Bevan'o pasiūlyta rezo-

liucija priešintis bet kokiam pla-
nui iš naujo apginkluoti Vokietij-
ją. Ši rezoliucija buvo atmesta
labai didele balsų dauguma, bū-
tent 3.281.000, prieš 2.920.000.

Bevan'as yra karštas Marksis-
tas ir draugiškumo su sovietais
idėjos apaštalas. Jisai nuolat puo-
la Ameriką, ir niekad nesigaili
komplimentų komunistiniam blo-
kui. Neseniai Bevan'as su Attlee
ir palydovais lankėsi Sov. Rusijoje
ir komunistinė Kinijoje, kur kėlė
tostus už bolševikų sveikatą. Ki-
nijoje Bevan'as pasakė: "Mūsų bu-
vimas yra užtekintas įrodymas,
jog mes remiame kinų liaudies re-
voliuciją".

Nemažas kitų marksistų drau-
gas yra ir p. Attlee, kuriam Čiang
Kai Seikas, Sygman Rhee ir kiti
antibolševikai yra tik biarūs re-
akcionieriai, kurie turėtų būti lik-
viduoti. Bet amžiumi jaunesnis
Bevan'as pralenkė partijos lyderį
ir šiandieną jis nedaug kuo skiria-
si nuo Italijos Nenni pro-bolševi-
kiškų socialistų.

Korektūros klaida:

J. Voldemaro praėjo numerio
straipsny "Kova su komunistais
sunki ir pavojinga" įsivėlė korek-
tūros klaida. Sakiny "nekalbant
apie komunistus ir įvairius anti-
komunistus" turėjo būti "Ne-
kalbant apie komunistus ir įvairius
anti-antikomunistus".

(Perkelta į 4 psl.).

VINCAS JOKUBYNAS

V. Noreikos nuotr.

Mūsų išeivijos istorija nėra blanki ir apstojus tik prie linksniuojamų žodžių — aš amerikonas, mano tėvynė Amerika ir panašiai, bet suaugus su mūsų praeitimi ir tradicijomis. Gal daugeliui tremtinių ir buvo abejojimas, bet pagyvenus kelerius metus ir įsijungus į bet kokią veiklą pamatėme, kad toli gražu, tremtinis nebus tiek atsparus ir mokės tautosi tradicijas, gerbti savo tautos savivarbę ir aukotis savajai tėvynei Lietuvai. Jei matome čia gimimus lietuvius ir nekalančius lietuviški, tai nereiškia, kad jie ne lietuviai. Paklausk jų ir tau pasakys, kad ir nemoku lietuviškai, bet aš esu lietuvių tėvų vaikas.

Reikia žinoti vieną, kad Amerika yra kraštas, kur nutautinimas didžiausias, nes pati aplinkuma, sąlygos ir tautų mišrumas, verčia visus į nutautinimo katilą, kas yra bausis, o tam atsipirkti yra receptų, bet šio straipsnio visai kitoks tikslas.

Sakome, išeivijos istorija nėra blanki ir nesitenkiname tuščiais lapais, bet sotiname save pažvelgus, kad ir į kultūrinę veiklą, kuri yra ryškiausia ir gražiausia užsirekomendavusi. Šiais, sukaktiniais spaudos metais ir, itin, kai čionykščiu periodika margoja šimtais vardų, nors ir mirusių, bet atlikusių vieną didžiausių lietuvių darbų, pažvelgiame ir į vie na ano meto, pasilikus tik jau vieną spaudos darbininką, kurių kiti seniai išsiėjo šaltoje žemėje, tai Vincas Jokubynas, kurio amžiaus 80 metų sukaktis suėjo pernai, bet skautai akademikai jį pagerbia šiemet. Šis taurus, sveikas lietuvis ir nepalaužiamos energijos žmogus, buvo vienas žymiausių ano meto redaktorių, žurnalistų, tik jo kuklumas neleido garsintis ir liko užmirštas, apleistas ir vicpišas.

Vincas Jokubynas gimė 1873 m. rugsėjo 29 d. Klinavo kaime, Liubavo valsč., Marijampolės apskr. Mokėsi Liubavo, Marijampolėje. Anksti, dar piemens metuose, įsijungė į knygų platinimą, nešimą ir buvo vienas toje apylinkėje žymiausias knygnešys. Be to, ir redaktoriavo būdamas tik 16 metų. Bet rusų žandarų pastebėtas, areštuotas ir vistiek, nors ir vaikas, nubaustas 7 mėnesius kalėjimo. Tas jį nenugadino ir iš kalė-

jimo išėjęs vėl įsijungė į darbą, bet tas nelgai, nes buvo nutvertas ir teko išsprūsti ir pasiekti Ameriką 1895 m. Gyveno įvairiose vietose ir dirbo įvairių darbų. Pirmaisiais metais įsijungė į spaudos darbą ir pirmieji rašiniai pasirodė "Vienybėje Lietuvninkų", vėliau kituose, rašydamas įvairiais klausimais, pasirašydamas daugumoje slapyvardžiais: Artojas, Lietuvos sūnus, Gintaras, Vynų tūzas, Vincūnas ir kt. 1903 m. pakviestas redaguoti "Kataliką" ir šį laikraštį pastatė pirmaeiliumi. 1908—1910 m. redagavo "Tėvyne". 1909—1910 m. redagavo "Dagį", 1916—1917 m. — "Dirvą" ir 1921—1925 m. — "Amerikos Lietuvį".

Vienintelis ano meto redaktorius, redagavęs 5 laikraščius. Ir tie laikraščiai turiniu, forma buvo pirmaeiliai, ką jau šiandien, kai kurie ir eina, bet toli gražu savo turiniu iki V. Jokubyno redaguotų. Dave ir vertimų, net ir scenos veikalų, kaip "Tarnas įpainiojo" ir kt., kur pats vaidino ir režisavo. Davė ir eilę apsakų: "Barzdota mergele", "Našlaičiai" ir vieną stambiausią darbą — T. Cursono trijų tomų veikalą "Civilizacijos istorija". Išversta 1935 m., bet yra rankraštyje. Be to, tenka paminėti, kad jis rinko ir dalį jau parašė Amerikos lietuvių istorijos, kurių dalis praėjo per Margočio radiją. Jo raštų, vertimų ir originalių — publicistinių susidarytų keletas tomų. — Tenka paminėti, kad jis bendradarbiavo ir anglų spaudoje, keldamas dienos aktualijas. Bendrai, V. Jokubyno paliktas darbas mūsų periodikos istorijoje gana didelis ir, neapsiriksiu, kad yra svarbiausias čionykščiuose.

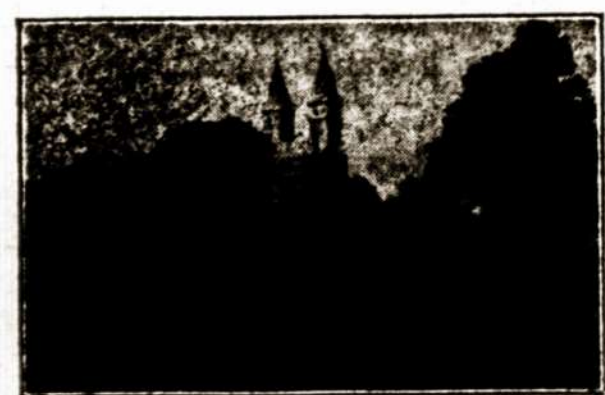
Be jam nesvetima ir organizacinė veikla. Jis 1907—1908 m. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje pirmininkas, dalyvauja ir Tėvynės Myletojų Dr-joje, net Centro Valdyboje. Vienas jo didžiausių darbų, tai gyventojų surašyme išrinkimas lietuviams rubrikos, atskirti lietuvius nuo slavų, kai anksčiau lietuviai buvo jungiami su slavais ir linksniuojami: polakais ir kitais vardais. Organizuoja pašalpines organizacijas, Sandaros kuopas ir kt. Bendrai, Vinco Jokubyno darbai yra dideli, tą su prato akademikai skautai ir pagerbdami jį, spalį 10 d. Lietuvių Auditorijoje ruošia jo iškilmingą minėjimą su paskaitomis, paroda ir menine šalimi. Džiugu yra, kad yra žmonių, ypač skautų, kurie moka ir kultūrininkus pagerbti ir tuo pačiu užsimezga tamprus ryšys tarp senosios kartos ir tremtinių, kai šiuo metu, itin, būtinas bendradarbiavimas, kai visų bendras tikslas — lietuvių išlaikymas. Tebūna tas skautų akademiki pradėtas bendradarbiavimas pasekamas ir kitų, kai šiuo metu mes esame vienos šeimos nariai. Minint amžiaus sukaktį, tebūna ir garbiam sukaktininkui linkėtina gražiausias ateičiai ir skalsaus amžiaus, o jo darbų vykdymas — bus geriausias jam paminklas.

J. Zapyškietis

Atsiūsta paminėti

AN ABN — Correspondence. Monthly Bulletin of the Antipol-shevik Bloc of Nations. V metai, Nr. 5 (9. May), September, 1954 m. 16 psl. Žurnalo formato. Adresas: P. O. Box 70, Munich 33, Germany. Šis žurnalas leidžiamas anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Turinys įvairus ir gvildenam klausimai susiję su pavergtosiomis tautomis ir duodama medžiagos apie gyvenimą anapus geležinės uždaros. Žurnale bendradarbiauja ir lietuviai ir redakcijos nariu yra žurnalistas J. Gytis. Žurnalas iliustruotas.

Į LAISVĘ, Lietuvių Fronto Bičiulių leidžiamas žurnalas. 1954 m. Nr. 4 (441), 64 psl. Redaguoja: J. Brazaitis, J. Kazickas ir A. Mus-teikis. Viršelis dail. T. Valiaus. Turinyje — eina: J. Brazaičio, J.

Daumanto, K. Kudžmos, L. Prapuolenio ir kitų straipsniai. Platus skyrius: darbai ir idėjos — tėvynėje, pasaulyje, tremtyje ir laisčiai. Žurnalas duoda įdomios ir istorinės medžiagos. Adresas: 23 Linden St., Brooklyn 21, N. Y.

Iš kur galėjo kilti vardas Lietuva. Etimologinis tyrimas. Parašė J. K. O. Sandaros leidinys, Chicago, Ill., 1954 m. Kaina 25 c. 24 psl. Plati studijėlė. Tuo klausimu dar pirma.

Vyt. Vaidenis

TEVISKĖS ŽODZIAI

Priešui

Nuplėst mūsų laisvės vėliavą, paminti teisę Jūs galėjote! — Jūsų rankose jėga! Bet širdžių šventovėn niekad neįleisime, — Ginsimės, kaip liūtas, tigrė sužeista!..

Kas, kad mūsų mažai: vie — jūsų šimtui, Kas, kad mus išvaikėt tremtinių keliais! Vai, drebėki, priešė, mūsų rytas švinta, — Vai, surengsim pirtį jums dar ties Šiauriais!

Nepraeis jums veltui mūsų sesių rūtos, Nepraeis nė viena ašara mamos... Jei kovoj nelygioj mes ir visi žūsime, Už mūsų žemės laisvę dulkės mūsų kovos!..

S A V I E S I E M S

Suplashedi sparnais, lyg erelis kalnų, Paskraidyti, trunkytis su vėjais; Ir pakilti virš žemės, virš jūrų platių, Kas jaunystėj iš mūsų nenorėjo?..

Kas netroško kovos ir audrų neramių, Neilgėjos nežinomo tolio?.. Bet likimo dalia nevienoda visų, — Nevienodas nei žingsnis, nei šuolis!

Vieni veržias aukštyn, lyg margi sakalai Iš arčiau pažiūrėti į saulę; Nepažinūs niekad, kas nebuvo tenai, Nei erelio, nei jojo pasaulio!..

Kiti šliauž pažeme, lyg juodi vabalai, Prisidengę tamsai ir šešėliams; Nevylios jų audra, nei dangaus žiburiai, — Jie be ženklų užgęs pamažėle...

Lietuviškojo rūpintojėlio šešėlyje

Greit metams slenkant sveičioje žemėje, mūsų ryšys su gimtuoju kraštu, mūsų praeitimi, tolygiai silpnėja. Maža mūsų tauta yra įrežusi savitą rėžį Europos tautų istorijoje. Šimtmėčius išgyvenę galingų kaimynų grėsmės šešėlyje, išlaikėme savo kalbą, papročius. Neabejotina, kad ir mes patys esame išdava, bei pasekmė ano ilgo ir sunkaus mūsų tautos nueito kelio. To dėliai, mūsų gimtasis kraštas, praeitis, yra tapę ne atskiriama mūsų asmenybės dalimi. Šią prasmę minėtas ryšio silpnėjimas, vis didėjanti praraja ne tik kelia pagrįstą susirūpinimą kiekvieno tikro lietuvi, bet lygiai iššaukia ir pavojingą skillimą pačioje mūsų asmenybės gelmėje. Tad yra džiugu, kai vienas kitas iš mūsų žymiųjų tautiečių išieina į visuomenę su savo darbais, kurie sulaukia to neįtikojamo, nutiesdami lyg ir tiltą į išsilgtąjį kraštą, žiupsneliais išplėdami praeitį iš po visą triuškinančio — beveidžio laiko volų, tarnaudami kel rodžių paklydusiems savyje.

Šiuo atveju noriu išsitariti apie prof. I. Končiaus knygą — albumą "Medžio drožiniai Gimtajam Kraštui prisiminti", kurios pasirodymo laukiame š. m. lapkričio mėnesy. Dar, turbūt, nespėjome galutinai pamiršti lietuviškųjų rūpintojėlių — tos būdingos mūsų gimtojo krašto puošmenos. Šiandien sveltini šeimininkai tikriausiai baigia nušluoti juos nuo žemės paviršiaus, bandydami palaužti pavergtos tautos dvasią, o ir jų vaizdas, likęs mūsų pačių atmintyje, vis labiau blanksta, slenkancio laiko šydais besisupdamas.

Be štai jie atgyja, drauge su lietuviškomis sodybomis, kryžiais kopytelėmis, tūkstančiuose formų prof. I. Končiaus drožiniuose. Užsimojęs užfiksuoti šią baigiančią išnykti būdingą lietuviško tautinio meno kryptį, po ilgų metų kruopštaus triušio, I. Končius vai nikuoja savo darbą minėtu albumu, kartu pastatydamas istorinį paminklą Lietuviškajam Rūpintojėliui.

Pažįstant autorių, netenka ir abejoti, kad reikalas atsidūrė tikrai kompetetingo asmens rankose. Dar 1912 m., būdamas studentu, I. Končius dviarūši ir pėsčias apkeliovo žemaičių kraštą, surašydamas kryžius ir kopyteles pakelėse ir sodybose. 1932 m., padaręs sugretinimus, praėjus 20 metų, išleido statistiką, išryškindamas greitį jų nykimą. Vasaros atostogas I. Končius, dažniausiai praleisdavo lietuviškame kaime, rinkdamas senienas, fotografuodamas šė

nesnius pastatus, drabužius, įrankius ir t. t. Dėstydamas fiziką V. D. Universitete, rado laiko plačiau susipažinti su archeologija, dalyvauti Lietuvos etnografinėje komisijoje.

Raudonoji okupacija skaudžiai palietė prof. I. Končių. 1941 m. rusų areštuotas, buvo varomas į Červnę, vėliau pagarsėjusioje "pasmerktųjų mirti" grupėje. Jų išsigelbėjimas buvo panašus stebuklui. Dabar I. Končius ima ieškoti užsimiršimo, nusiramimo ir randa jį darbe, visą savo lai svaikaij pašvėsdamas drožinėjimu.

Turėjau progos stebėti jį dirbant, arčiau ir tiesioginiai susipažinti su jo drožiniais — kopytelėmis, kryžiais, sodybomis. Visa tai palieka gilų, o dažnai ir staigmenišką įspūdį. Vartojta tik peilį ir savo paties pasigamintus įrankius. Nevertuoja klijų. Daugelis drožinių išpiauta ištais iš vieno medžio gabalo. Lietuviškas tautinis pobūdis, tautiniai motyvai, taip gerai pažįstami prof. I. Končiui iš tiesioginio patyrimo, randa čia kuo plačiausiai pritaikymą.

Šita originali kūryba pristatoma dabar plačiai visuomenei Liūdo J. Končiaus (autorius sūnus) išleidžiamoje knygoje — albume "Medžio drožiniai Gimtajam Kraštui prisiminti".

Albumas per 100 meniška padarytų nuotraukų. Kaina 5 dol. Iš anksto užsisakoma adresu: 252 Columbia RD, Dorchester, Mass.

Povilas Tautvaisas

Birutė Jokubauskaitė, Argentinos lietuvaite, baletininkė, išvyksta gastrolėms į Europą.

PROTESTANTAI TURI TOBULĄ BAROKINĮ MENĄ

Rašo: ALEKSIS RANNIT

"Laisvoji Lietuva" išspausdino labai įdomų dr. D. Narutavičiūtės pasikalbėjimą su kan. Paškum-Paškausku ir arch. J. Muloku (Chicagoje Marquet parko kolonijoj naujai lietuvių bažnyčiai augant, "L. L." nr. 38 (210), 1954).

Palikdamas atvirais tokiais klausimais, kaip pav., koki "lietuviškumą" turės kan. Paškaus Italijoj užsakyti altoriai, arba, kad "lietuvių tautodailė yra labai artima baroko charakteriui", aš norėčiau "L. Lietuvos" skaitytojų dėmesį atkreipti į vieną, labai originalų, arch. J. Muloko pasakymą. —

Architektas J. Mulokas su netikėtina drąsa pasako neįtikėtina dalyką. — Štai čia yra jo autentiški žodžiai: "Barokas — katalikų stilius; protestantai jo neturi."

Tačiau — barokas nėra nei katalikų, nei protestantų nuosavybė. Jo kilmė (kaip beveik visų europinių meno stilių kilmė), yra pagoniška — orientališka. Azijos dekoratyvi, ornamentalinė dalė yra baroko motina. El Greco, didysis graikas, kuris ilgai dirbo Ispanijoj, sukūrė ar ne pačius gražiausius barokinės tapybos pavyzdžius. Jo ekstazės bizantiniškumu ligšiol niekas iš jo stiliaus tyrinėtojų neabejojo. Kitas genialus barokinio laikotarpio dailininkas yra liuteronas Rembrandt. Barokinė muzikoj centrinė vieta priklauso protestantams Bach'ui ir Händel'ui. Vokiečių barokinės tapybos kūrėju buvo Elsheimer, Liuterio šalininkas. Jisai padarė didelę stilingą įtaką Rubens'ui, o taip pat idealaus barokinio peizažo meistrams Lorrain'ui ir Poussin'ui. Baroko pirmtakūnu reikia laikyti Michelangelo, tą gigantą, kurį katalikai pavadinti būtų daugiau negu netikslu.

Michelangelo buvo vienas renesanso didžiųjų liberalų, rinkdamas savo draugais reformacijos siekėjus. Dokumentaliai yra žinomas vieno jo laikų kardinolo laikas, kuriame sakoma: — "Jau laikas tą Luterio pakaliką (Michelangelo) sunaikinti!" — Tiek apie bendrojo barokinio meno korifejus.

Meskim dabar specialų žvilgsnį į barokinės architektūros pusę.

Toji architektūra žydėjo Italijoj, bet ji žydėjo ir protestantiškoj šiaurėj. Olandija, pietinė (katalikiška) ir šiaurinė (protestantiška) yra vienas gerų pavyzdžių skirtingo baroko. Katalikiškas barokas semia savo formą iš Romos, protestantai sutvirtina savo ieškojimus šiame stiliuje su Palladio pagalba.

Pasakyti, kad protestantai neturi baroko, yra tiek keistas teigimas, kad galima patikėti, jog arch. J. Mulokas panorėjo pasijuokti iš "L. Lietuvos" skaitytojų. Tačiau, jeigu jis ištikrų kalba rimtai, aš turiu nepaprastą garbę pasiklausti p. Muloką, prie kokio katalicizmo priklauso:

1) Anglų barokas, su tokiais dideliais architektais, kaip Inigo Jones ir Chr. Wren (priminkime nors šv. Povilo katedrą Londone)?

2) Šiaurės Vokietijos barokas su Andreas Schlüter'iu priešaky (Berlyno barokas), didžiulė eile protestantiškų bažnyčių, kaip pav. Frauenkirche (Drezdene), Grose Michaeliskirche (Hamburge), ir t. t. Šimtai pavyzdžių profaniškų barokinės tapybos pavyzdžių ir t. t. (Ką turi pav. bendro su katalicizmu Tilžės barokinė rotušė?)

3) Rusų, Skandinavų bei Baltijos (Estijos ir Latvijos) barokinės bažnyčios (kaip protestantiško baroko šėdėvra Baltijoj galėčiau paminėti Niguliste bažnyčią Talline, Estijoj)?

Galimas daiktas, kad arch. J. Mulokas yra toks didelis itališko baroko garbintojas, kad jįsai kito — irgi puikaus, nors ir griežčiau įforminto protestantiško šiaurės baroko nemato. (Vienas didžiųjų šių dienų katalikų meno mokslininkų Wilhelm Hausenstein (kuris dabar užima Vokietijos ambasadoriaus vietą Paryžiuje) tvirtina, kad Bernini ir kitų Romos baroko meisterių menas yra tiek sensualus, kad jįsai prieštarauja krikščioniškam tikėjimui).

Kaip ten bebūtų. Jeigu kas, pavyzdžiui, būdamas poezijos mylėtojas mėgsta Šekspyrą, tuo pačiu jis neturėtų tvirtinti, kad joks Dante neikuomet neegzistavo.

Toronto VARPO pasiekimas

Gražiai pasirodė viešnagėje ir pirmą kartą Čikagoje kanadiečiai — Toronto "Varpo" choras, kuris pirmą koncertą davė spalį 3 d. Lietuvių Auditorijoj. Kaip į sveičio koncertą, kimština prisirinko čikagiešės publikos ne tiek programos, ką būtų susirinkusi publika dėl atlikimo dovanojusi, nes žino, kokiose sąlygose gyvenama ir dirbama, kiek susitikti pažįstamų, dar gyvenusių bendrai stovyklose. Ir viskuo torontiška nepavyklė. Diena pasitaikė vasaros karštyje ir prakaitu visus pylė, bet nieko neišvaikė ir publika skendo įdomioje programoje. Programa, susidėjusi iš lietuvių liaudies dainų, verstinių ir operos arijų, kuri tęsėsi per tris valandas, nieko neišvargino. Repertuaras naujas ir čikagiešiams negirdėtas, išplėdė puikiai, ar paėmus mišrų chorą ar vyrų. Kas paminėtina, nebuvo balsuose staugimo, perrėkimo ir visur vienu metu. Dainos charakteris mokėta perduoti ir, kaip aktorius, deklamuodamas išgyvendinti. Kas Varpo chore yra, tai kultūra ir tas priklausau nuo dirigento, žinomo muziko Stasjaus Gailevičiaus. Bet ir nereikia daug ko norėti, kai dainininkai tik iš darbo traukinin ir be miego ir poilsio — scenon, kas nedaroma, bet varpiečiai atliko šimtu nuosimčių, ko visai nesitikėta. Mokėti vesti chorą, tai dar ne viskas, takto išlaikymas, ne išpildymas, o viskas yra mokėti parinkti balsus, išmokinti, repertuaras ir būti pačiam ir aktorium ir režisierium, dirigentu ir sykiu kritiku, kai auditorija turi įsijungti scenoje. Bet ir būti scenos ir auditorijos psichologu. Tą "Varpo" choras turi su jo garbinguoju dirigentu. Jau ir laisv. Lietuvoje muz. Stasys Gailevičius, nors buvo jaunas jaunikaitis, bet iš mažnu ir vyznu ns sėdėmens suąz kiniu gyvenimu, kai šeimoje nuo lopšio dienų klausia su muzika su-

sigyveno, pasirodė rimtu muziku, dirigentu ir buvo ilgametis Kau-no Valst. Operos koncertmeisteris, Vilniaus operos dirigentas, ką jau anais laikais muzikos kritikai žiūrėjo rimtai ir bręstančią muzikinę jėgą. Nieko neapvyklė. Pas jį yra atskiras charakteris, pasakysiu, muzikinis charakteris, kurį pastebėjo ir čikagiešiai, pirmą kartą jo vedamą chorą išgirdę. Ir šis tas ir dėl repertuaro, kuris parinktas laiko dvasiai ir dainos nuotaikai mokėta pritaikinti ir gyvenimo sąlygoms. Jo choro dainavimo tone yra psichologinis ryškumas, spalvos, ritmas ir kas — žodžių aiškumas, ką retai mūsų chorai saugo, ir, tik bile atlikti. Tas neprimestina "Dainavos" ansambliui. Arba ir jų vyrų choras, sudarė naują atspalvį, harmoniją.

Bendrai, Toronto "Varpo" choras gražiausiai užsirekomendavo ir paliko neišdildomą įspūdį ir tikime, kad ne paskutinį kartą. Gau ta daug sveikinimų: Kultūros Taryba, muz. A. Nakas, "Dainavos" ansamblis, Čikagos vyrų choras ir kiti. Po to buvo vaisės, pasidalinta nesimatymais ir puikiam B. Pakšto orkestrui grojant maloniai pasiūkota. Koncertas buvo pakartotas sekmadienį, spalį 4 d., kur ir publikos susilaukta ir kaip kas atėjo antrą kartą. Torontiška pirmą kartą Čikagoje, bet liko nepamirštami ir gražiai buvo priminti ir čikagieščių, ypač "Dainavos" ansamblio, kurie malonėje apnavinti ir iš stoties parvežti savais automobiliais, kad stotin tiek privažiuo, kad daug automobilių turėjo tušti grįžti atgal. Pirmoji viešnagė, tebūna dažna, kai lietuviškas nuosirdumas suriša giminytėn ir daina — teskamba amžinai.

K. Balsiūnas

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Rašo: STP. VYKINTAS

LIETUVISKU KELIU

Savos politikos apžvalga

VLIKAS IR TAUPUMO POLITIKA

Nėra jokia naujiena, kad Vli-
kas jau seniai veda asmeninę ir
partinę finansinę politiką. Kas
turi pinigų savo rankose, tas
turi "valdžią". Papirkti galima
ne tik tiesiog, bet ir netiesiog.
net ir perdidelę kainą mokėti, kad
tik išliktum priešakyje. Vienam
duoda paskolą privačiai spustu-
vei įsirengti už balso atidavimą,
kitam subsidiją, neva organizaci-
jos vardu, trečiam gerą tarnybą
su neatsiskaitomu priedais. Juk
yra žmonių, kurie pamatę pinigą
ir velniui sielą parduoda...

Tie patys žmonės, kurie "taup-
pumo sumetimais" Vlike panaiki-
no Finansų Valdytojo etatą, mie-
lai balsuoja už Vliko ir VT pirmi-
ninkų reprezentaciją be atsisak-
tymo, už tų šeimų, kurios gyvena
ne Vokietijoje ir galimas daiktas.
kad tų šeimų nariai kitur gerai
uždirba, priedus. Juk, jeigu "mū-

šų žmonės", jie turi ne tik gerai
gyventi, bet ir uliavoti, bet jei ne
"mūsų žmonės", juos reikia badu
numarinti... Tačiau mums ne tiek
žmonės svarbu, kiek svarbu, kad
lietuviai emigrantų sunkiai uždirb-
tas ir Vlikui paauktas, pinigas
neitų be reikalo į kelių bosų kiše-
nus. Dar blogiau, kai tie bosai pi-
nigus panaudoja moralinei represijai
ir žmonių sąžinės išprievartavi-
mumui.

Jei Vlikas nori vesti taupumo
politiką, jis turi pirmoj eilėj nu-
braukti nuolatinių reprezentacijų
ir tų šeimų priedus, kurie eina vė-
jais. Taip pat ir Vykdomojo Ta-
ryboje p. K. Žalkauskas priveisė
tiek tarnautojų, kurie neproduk-
tyvų darbą dirba, bet melžia Vli-
ko kasą. Iš viso, visa Vykdomoji
Taryba yra lėšų eikvojimo institu-
cija, kuri juo gerčiau bus panai-
kinta, juo bus geriau.

NAUJOJI TAUTOS FONDO VALDYBA

Suktais ir negarbingais būdais
atsikratę Vykdomojo Taryboje Fi-
nansų Valdytojo p. T. Šidiskio,
Vliko bosai išrinko Tautos Fondo
Valdybą iš šių asmenų: p. p. Gai-
liaus, Jakš-Tyro ir Liutkaus.
Kiek mums žinoma, šie asmenys
atstovauja krikščioniškai demokra-
tišką liaudininkų bloką. Liaudi-
ninkams nuo laicistų dezertyra-
vus, tai naujoji krik- liaudininkis-
ka santarvė. Kaip žmonės, naujo-
sios Tautos Fondo Valdybos nariai
yra be priekaištų. Tačiau jie visi

trys yra valdininkai. P. Liutkus
yra dr. Karvelio, kaip Užsienio
tarnybos valdininkas. P. Jakš-Ty-
rys yra K. Žalkausko, kaip LIT
valdininkas. Ir jie, kaip valdinin-
kai, visiškai negalės vesti jokio
savarankaus darbo. Jie bus Vliko
bosų visišką priklausomybę. Todėl
Tautos Fondas atsidūrė vi-
sišką dviejų partijų žinioje ir
priklausomybę. O kitos 8 Vliko
partijos galės tik jo trupiniais mai-
tintis.

Lauras-Laurentijus Kliūkas

SLAPTAS DARBAS, VIESAS SKANDALAS

(Tęsinys)

Prokuroras jau prie durų

Savo padėję aš dabar supratau.
Lily pakelyje į kalėjimą. Nelega-
liai atvesta į mano privatų butą.
Mano jai rašyti laišku jai užant-
spauduoti ir prijungti prie bylos.
Išėina, it aš pats būčiau sau para-
šęs apkaltinimą. Aš gerai atsimi-
niau, kad tuose laiškuose aš nieko
nebuvo rašęs, kas galėtų sudary-
ti pagrindą vienokiam ar kitokiam
įtarimui. Bet visi juk žino, kad
labai dažnai šnipinėjimo dalykai
priedengiami meilės ir kitokiomis
nekaltais istorijomis. Tad ar aš
galėjau būti tikras, kad mūsų įs-
taiga nepadarys visai kitokių iš-
vadų dėl mano ir Lily buvusio san-
tykių. Juo labiau, kad iš arešto
pabėgęs Lily vyras buvo Sovietų
špiūnų viršininkas visiems Pa-
laltijo kraštams.

Bet gi pats "karščiausias" rei-
kalas tuo momentu buvo vėl ki-
tas. Tame pačiame name, tame
pačiame aukšte, kur aš gyvenau,
gyveno vienas mūsų įstaigos pa-
reigūnas, kurio balsas buvo le-
miantis nusikaltėlių areštavimo
reikaluose. Man buvo aišku, kad
Lily areštavimas buvo įvykdytas pagal
jo sprendimą. Jeigu ateitų reikalas
mane suminti, tai žinoma, tati ga-
lės įvykti tik jam nusprendus. Aš

su juo, buvau tik pažįstamas, jo-
kios draugystės, jokių privačių
santykių, jokių vizitų viens pas
kitą. O gyvenome labai arti, sta-
čiai per arti. Iš to paties mažo
prieškambariuko buvo durys į jo
butelį ir į mano kambarį. Dažnai
aš girdėdavau ką jis kalba pas
savo (durys medinės ir labai plo-
nos) ir, manau, kad jis girdėdavo,
kas darosi pas mane. Tačiau nie-
kada to viens kitam neparodydavo.
Gal su pagrindu, o gal ir ba-
pagrindo, aš išivaizdavau, kad jis
dabar girdi, o gal ir mato, kas
vyksta tarp manęs, Lily ir jos
areštuotojo — dedektyvo. O gal
čia kokie nors apgalvoti spąstai ar
provokacija man? — ir tokia min-
tis man dingtelėjo. Todėl viską
taip padariau, kad tas keistas ir
staigus vizitas mano kambaryje
užsibaigė per kelias minutes.

Visai natūralu, kad po visų šitų
įvykių, aš buvau pasirošęs įvai-
rioms staigmenoms. Galėjau ti-
kėtis greito arešto, ar bent mažų
mažiausia pagrindinio tardymo.
Bet dienos pamažu slinko ir vis
nieko man neatsitiko. Aš uoliai
vaikščiojau į darbą kaip ir prieš
tai, man niekas nieko nesakė ir aš
tylėjau. Tik nekantriai laukiau,
kaip viskas pasibaigs. Mūsų įs-
taigoje staigmenų niekada nestigo.

KODĖL TAUTININ KAI PRALAIMĖJO?

1946 m. Vlike per pirminko
rinkimus Nacionalistų partijos at-
stovas nepabalsavo už prel. M.
Krupavičių. Nacionalistų partija
ir atstovas už tai buvo eliminuoti
iš Vliko. Dabar "Dirvoje" tautin
kai paskelbė, kad jie per ateinan-
čius pirminko rinkimus nebal-
suos nei už prel. Krupavičių, nei

už K. Žalkauską. Ir todėl tautini-
ninkų atstovas tuoj buvo eliminuotas
iš Vykdomosios Tarybos. Vadina-
si, jei nori būti Vlike, nekalkėk
apie tai, kad nebalsooji už prel.
M. Krupavičių, o kartu ir už da-
bartinį jo satelitą p. K. Žalkaus-
ką.

D U B L O K A I

Iki šiol Vlike buvo žinomi du
blokai: krikščionių demokratų blo-
kai. Dabar liaudininkams laicistus
išdavus, laicistų blokas beliko iš
4 grupių. Taigi, krikščionys demo-
kratai, neturėdami daugumos Vli-
ke, sugebėjo materialinėmis gėry-
bėmis prisivilioti du satelitus ir
sudaryti mažai persveriančią dau-
gumą. Vliko ir VT pirminkams
išrinkti reikės 2/3. Kyla klausimas,
ką vėl numatys krikščionys demo-
kratai auka iš laicistų savo nau-
dai?

KAS YRA LAISVĖS KOVOTOJAI?

L. Laisvės Kovotojų Sąjunga
nėra tai partija, o yra paskutinių
Lietuvos okupacijų metu gimusi
rezistencinė organizacija, kurios
tikslas — Lietuvos išvadavimas iš
okupantų. Jos pirmieji kūrėjai
daugumė buvo vidurio sroves
žmonės — nacionalistai, neolithu-
anai ar tautinių korporacijų stu-
dentai. Šiandien ši sąjunga jungia
įvairių pažiūrų žmones. Tiesa, da-
lis pačių pirmųjų kovotojų yra at-
skilusi ir iš jos išaugo L. Rezisten-
cinė Santarvė. Tačiau daugelis
dar pirmųjų kovotojų tebėra šios
sąjungos priešakyje. Šiuo metu
Laisvės kovotojams terūpi iškovoti
Lietuvai nepriklausomybę, o
kaip bus toliau, ar ši sąjunga iš-
augs į politinę srovę, ar ne, mums
nėra žinoma. Tiek teiginys, kad
ši sąjunga turi daug nuopelnų ko-
voje dėl Lietuvos laisvės ir kad ji
mums, t. y. LASUI visuomet būvų
artima.

Šios sąjungos buvęs atstovas
Vlike laikrastyje "Tremtyje" pas-
kelbė, kad dabartinis atstovas yra
skolinys iš tautininkų. Deja, mes
tu negalime patikėti, nes Laisvės
Kovotojai turi pakankamai narių
ir jiems nereikia iš svetimų sko-
lintis. Tik gaila, kad jų buvęs at-
stovas apvykę ne tik Laisvės ko-
votojus, bet ir visus tautinio ke-
lio žmones, nes jis nuėjo, ar tik-
liau pasąkius, grįžo į krikdeminį
bloką. Mat, pasitvirtino lietuviš-
koji patarlė: Vilkas vis į mišką
žiūri, ką pamato grobį, ten mau-
na...

Naujasis LLKS atstovas Vlike
adv. J. Bataitis yra žinomas kaip
tvirta, garbinga ir atspari politinė
asmėnė. Jis yra tiesus ir sąži-
nėnė kovotojas. Linkime jam
sėkmės kovoje su neteisėbėmis ir
dėl Lietuvos laisvės, nepriklaus-
mybės, lietuvių gerovės.

LOS ANGELES, (Calif.)

Los Angeles lietuviai studentai
turdėdami apie 35 narius, rugsėjo
11 d. susirinko pas dail. A. Kor-
sakaitę, išsirinko 1954—1955 moks-
lo metais naują valdybą. Studen-
tams vadovaus Vl. Muchlia. Nauji
mokslo metai pradėti spalio 2 d.
pobūvim "Initium semestri" pas
pirm. Vl. Muchlią. Valdyba natu-
rusi turėti kas mėnesį susirinki-
ma, pajavairinant juos paskaitomis,
diskusijomis, išvykoms ir pan.
Praėjusiais metais vietos studentai
nepaprastai įgyvai reikėsi vietos
lietuvių veikloje, skaitlingai daly-

vaudami ALB, ALT susirinkimuo-
se, lietuvių šventėse. Abu studen-
tai atstovai buvo išrinkti į vietos
ALT-bos valdybą: Vl. Muchlia,
kuris yra valdybos sekretorius, ir
J. Kaminskas — valdybos narys.

"Lietuvių Dienų" spalio nu-
meryje, kuris jau išėjęs iš spaudo-
s ir pasiekęs skaitytojus ir platin-
tojus, rašo: Dr. D. Jasaitis, Dr. J.
Bielskis, Dr. C. R. Jurgėla, rašyt.
A. Landsbergis, S. Narkelūnaitė,
J. Vaičiūnienė, Vl. Būtenas ir kt.
Duodamas pasikalbėjimas su Lie-
tuvos diplomatais Dr. St. Bačkui
ir S. Girdvainiu. Jie pareiškia sa-
vo nuomonę Vliko — Lozoraičio
bylos reikalu ir kitais klausimais.
Šiame numeryje telpa per 50 nu-
traukų iš viso pasaulio lietuvių gy-
venimo. Metinė prenumerata vi-

Lietuvos diplomatinės šefas S. Lozoraitis Strasburge

Atvykęs į Baltijos Santarvės ir
Bendradarbiavimo Sutarties pasi-
rašymo 20 m. sukakties minėjimą
Strasburge š. m. rugsėjo 12 d., L.
D. Š. čia išbuvo ligi rugsėjo 18 d.

Būdamas Strasburge, S. Lozo-
raitis, kartu su Min. Dr. S. Bač-
kiu, padarė vizitus Europos Tary-
bos Gen. Sekretoriui Ambasado-
riui L. Marchal, jo kabineto direk-
toriui Sforza, Gen. Sekret. pava-
dotojui A. Struycken, Eur. Gen.
Sekretoriato politikos Direktoriui
R. Faraco ir Spaudos bei Informa-
cijos Direktoriui G. P. Lovy. Taip
pat jie aplankė Strasburgo Vysku-
pą, Vyskupijos Gen. Vikarus, Stra-
sburgo Burmistrą ir "Dernieres
Nouvelles d'Alsace" Vyr. Redak-
torių J. Knittel, Laisvosios Euro-
pos Kolegijos Vadovybę ir Kole-
gijos lietuvių grupę. Jie taip pat
dalyvavo Europos Kolegijos priė-
mime, surengtame Europos Apjun-
gimo studijų savaitės proga.

Lietuvos Diplomatijos Šefas,
dalyvaujant Dr. S. Bačkui, Stras-
burge turėjo ilgesnių pasikalbėju-
mų su specialiosios komisijos ginti
interesams Tautų, kurios nėra Euro-
pos Taryboje atstovaujamos,
pirminku švedų senatorium K.
Wistrand, tos Komisijos Vice-pir-
mininku E. Pezet, Prancūzijos Bal-
tijos Draugijos pirminku, ir su
belgų senatorium E. de la Vallee
Poussin, Centro ir Rytų Europos
K-ijos pirminku, bei su buvusiais
Strasburgo pavergtųjų kraštų at-
stovais — vengrų Ministeriu P. de
Auer, Lenkijos Ambasadorium E.
Raczynskiu, lenkų socialistų va-
dais, Zarembe ir Bialas, čekoslo-
vakų Bendruomenės Prancūzijoje
Pirminku E. Rehak.

Savo buvimo metu Strasbur-
ge, S. Lozoraitis buvo artimame
kontakte su Estijos ir Latvijos Mi-
nisteriais Prancūzijoje K. R. Pus-
ta ir O. Grošvaldu, su kuriais, da-
lyvaujant Lietuvos atstovui Fran-
cūzijoje, turėjo eilę pasitarimų.
Būdamas Europos Tarybos pose-
džiūose L. D. Š. turėjo progos su-
sitikti su kitų valstybių politikais,
pažįstamais iš prieškarinių laikų
ir atnaujinti su jais santykius bei
užmezgė naujų pažinčių.

FRANCŪZŲ KOMITETAS UŽ LAISVĄJĄ EUROPA SVEIKINA BALTIJOS VALSTYBIŲ PASIUNTINIUS

Baltijos valstybių Santarvės ir
Bendradarbiavimo Sutarties divi-
desimtmečio proga, Prancūzų Kom-
itetas už Laisvąją Europą atsiun-
tė sveikinimą Baltijos valstybių
pasiuntiniams Prancūzijoje, iškel-
damas draugišką ir taikingą tos
Sutarties pobūdį, palyginus su
kitomis sutartimis, kurios dažnai
sudaromos kitoms tautoms paver-
gti, ir nurodydamas, kad Maskva
visados buvo priešinga šiam drau-
giškam Baltijos valstybių suartė-
jimui ir Sutarties sudarymą kiek
įmanyma trukdė.

Prancūzijos Komitetas už Lais-
vąją Europą savo sveikinimą bai-
gia linkėdamas, kad Europa pasek-
tų Baltijos valstybių pavyzdį ir
toje pačioje broliško pasitikėjimo
dvasioje apjungtų jau visa, nuo
išlaisvintosios Baltijos iki išlais-
vintosios Juodosios jūros.

kitas sūnus — studentas, Ch. Ža-
liūnas su žmona, J. Tinišis, J. Ra-
gelis su žmona, N. Nerges su
žmona (žmona lietuvaitė — S. Š-
kaitė).

OPERETĖ LAIMA

Vienas seniausių Čikagoje cho-
rų "PIRMYN", kuris buvo atvy-
kęs Lietuvoje ir geriausiu pasise-
kimu plačiai koncertavęs ir pa-
garsėjęs Amerikoje ir Kanadoje,
spaliu 10 dieną 3:30 val. p. p. So-
kolų salėje duoda E. Audran link-
smą trijų veiksnių operetę "LAI-
MĄ". Režisuoja ir chorui vadovau-
ja Kazys Steponavičius, ilga-
metis dirigentas ir "Pirmyn" cho-
ro steigėjas. Ateityje ruošiasi nau-
jai programai.

nieko nesuprantu tuose reikaluose.
Dingtelėjo mintis, kad reikia ir
mano taip padaryti, kaip padarė
tas aukštas to laiško rašytojas. —
Nusikratyti atsakomybės. Pada-
riau taip. Ant tuščio to laiško
kampu užrašiau "rezoliuciją" —
"vykdyti" ir skubotai nusiunčiau
tam mūsų įstaigos pareigūniui, ku-
rio veikimo rajone tas susirinkimas
vyko.

Ne buvau nei patenkintas, nei
ramus dėl tokio savo pasielgimo,
bet nuėjau gulti ir užmigau. Už
kokių poros valandų mane pažadi-
no nesustojantis telefono skam-
butis. Skambina būdintis mūsų
įstaigos valdininkas su dideliu iš-
gąsčiu ir susijaudinimu. Praneša,
kad yra areštuotas ir į daboklę
atvestas to laiko Sovietų Rusijos
atstovas Lietuvoje. Mat, jis buvo
svarbiausias to susirinkimo kalbė-
tojas ir vadovas. Elgėsi labai šurk-
ščiai ir išdidžiai. Lietuviškai ne-
mokėjo nei žodžio. Tame susirin-
kime dalyvavusieji taip pat dau-
guma kalbėjo rusiškai. O tie pa-
reigūnai, kurie jį areštavo, nemo-
kėjo nei žodžio rusiškai ir nesu-
prato, kad jis yra diplomatas ir
kad jo areštuoti negalima. Dabar
tas sąmokslininkas diplomatas yra
daboklėje ir skandalija — grąšina,
kad visai Lietuvai bus blogai. Ma-
no laimei, kai aš nuskubėjau į is-
taigą, mano viršininkas jau buvo
grįžęs. Ten buvo jau ir keletas
kitų aukštųjų Lietuvos valdininkų.

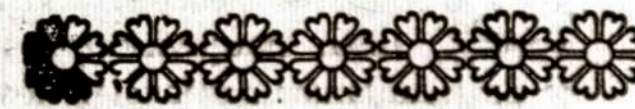
Jie tvarkė visą reikalą su tuo di-
plomatui. Visas reikalas buvo su-
tarkytas "privaciai" — viešumo
neišėjo. Tik Sovietai pareikalavo

nubauti keletą tos įstaigos valdi-
ninkų. Reikalavimas buvo išpildy-
tas. Manęs ta istorija su tuo
diplomatui nepalietė. Nenubaudė.
Vis dėl to tai sudarė progą atviri-
au pasikalbėti su mano viršinin-
ku. Viršininkas pasakė, kad mano
visi santykiai su Lily jam yra iki
mažiausių smulkmenų žinomi, kad
jis pats yra skaitęs visus mano
laiškus ir turįs pranešimus apie vi-
sus mano nuotykius. Nieko nusi-
kalstamo ten nerasta. — "Kvaila
istorija" — dar pridūrė.

Man tada jau atsirado drąsos
pasiteirauti ir apie Lily likimą.
Pasirodo, kad Lily nebuvo kalta,
kad ir jį savo vyro buvo suve-
džiojama. Dabar Lily jau paleista
iš kalėjimo ir gavo darbą Sovietų
atstovybėje Kaune.

Dabar aš jau drąsiai sekiau kas
bus toliau. "Istorija" pasibaigė
šitai. Po keletos savaitių Lily
vyras vėl slapta atvyko į Lietu-
vą. Ir tą pačią dieną, kaip atvyko,
buvo mūsų įstaigos dedektyvų
sumtas. Sovietų atstovybė nedė-
sdama pasiūlė jį iškeisti į lietu-
vius, kurie buvo kaltinami Rusijo-
je. Pasiūlymas buvo priimtas ir
vėl įvykdytas. Lily tada apeleio
Sovietų atstovybė, išsiskyrė su sa-
vo vyru ir ištekėjo už vieno pa-
triotiškai nusiteikusių Lietuvos ka-
rininko.

(Galas)

SANTARVĖ VIS EINA GERYN

Ką randame šio įdomaus žurnalo naujausiame numeryje?

Jau baigiasi du metai, kaip pastoviai eina lietuviškas rezistencinių ir kultūrinių reikalų žurnalas SANTARVĖ, kurį leidžia LRS Informacijos Biuras (spausdinama Londone, Anglijoje). Pernal išėjo šeši šio žurnalo numeriai, o šiemet jis pastoviai eina maždaug kas mėnesį. Šiuo metu ką tik pasirodė 8 nr.

Žurnalo vyr. redaktoriumi yra žinomas lietuvių rašytojas ir vertėjas F. Neveravičius. Redakcinį sambūrį sudaro: K. Drunga, A. J. Greimas, B. Raila, J. Vėbra, H. Žemelis, G. Židonys, Vėbriene ir S. Žymantas. Šios mūsų rašytojų, žurnalistų ir mokslininkų pajėgos garantuoja, kad žurnalas tvarkomas rimtai ir kad iš jo galima tikėtis išsamaus mūsų aktualijų kultūrinių ir politinių klausimų aptarimo.

Neapsirinkame, skubotai susipažinę su pačiu vėliausiu SANTARVĖS numeriu (8), kuris šiuo metu pasiekia skaitytojus. Vienas jo numeris, paruostas labai talpia ir renkamais mažu šriftu, iš tikrųjų sutalpina ne ką mažiau įvairios medžiagos, kaip ištisa knyga.

Kitus "vienija" — patys skildami. Vėdamajame "Pareigos keliu", tarp kitko, trumpai pasisakoma apie naujausius mūsų "vidaus politikos" reikalus:

"Su didele gėda ir pasipiktinimu turime pripažinti, jog šandien mūsų vidiniai ginčai yra tiek toli nuėję, kad jau visai yra nustelbę pagrindinius kovos dėl laisvės uždavinius... Politinį užsienyje esančių lietuvių vadovavimą pasiūsi, pasiskelbę net visai Tautai vadovauja, nepateisino sau reikalaujant pasitikėjimo. Jų nuėta ne laisvės kovos vieningo darbo bei visuomenės jėgų apjungimo keliu, o keliu kovos dėl iliuzorinės valdžios..."

"Jų nepasirūpinta laiku ateiti Kraštui su parama ir patarimais. Pastangos vieninajam padėti jų sugriautos ir tuo padaryta didžiulė žala laisvės kovos reikalui. Jų kertamas ir pats Nepriklausomos Lietuvos valstybės teisinis egzistencijos pagrindas. Svarbūs ir realūs uždaviniai užsienyje — informacija ir propaganda svetimųjų tarpe — palikti apvertkioje padėtyje. Pagaliau, skaldžiosieji kitus, patys emė savę skilti, galutinai pakirsdami vilį pasiekti vie ningo, visų sutarto, darbo..."

Apžvalgų skyriuje, nuodugnia me straipsnyje "Nesusipratimų už dangai pakilus" tie klausimai smul kiau išnagrinėjami vėliausių aktu alijų fone.

Reikia mokytis technologijos

Numerijus pradedamas spaus dinti idomus su kai kuriais visai naujais duomenimis mūsų kultū ros istorijai prof. Mykolas Biržiu kos str. "Suėjus 375 metams nuo Vilniaus Universiteto įsteigimo".

Labai reikšmingame pasisaky me apie "Lietuviškąją pramonę ir jos natūralią kryptį", prof. dr. J. Vėbra, dirbantis prie Yale univer siteto, prieina išvados mūsų trem tiniams ir ypač akademiniam jau ninimui:

"Jei grįšime Tėvynėn su keliais šimtais gerai išmokslintų techno logų, — tai bus didžiausia do va na, kokios tik iš mūsų gali būti laukiama, ir mūsų krašto greitas ūkinis atsistatymas bus užtikrin tas. Per pramonę atsieksime ma terialines geroves ir sudarysime palankias sąlygas mokslui ir lietu viškai kultūrai ugdyti".

Autorius tikisi, kad "jei išei vi j o j mūsų jaunimas parodytų tiek veržlumą ir mokslų, kiek jo buvo parodę jų vyresnieji Nepriklausom oje Lietuvoje, jų pačių ir mūsų tautos ateitis būtų šviesi".

Rusiška muzika Lietuvoje

Kituose straipsniuose aptaria mi ne mažiau aktualūs, įdomūs ar skaudūs klausimai. J. Girdžius-Klausutis (berods, tai vieno mūsų žinomo muzikos teoretiko slapy vardis), labai naujoviškai, gyvai ir pasiremdamas naujausiais doku mentais apibūdina lietuviškos mu zikos likimą sovietinėje Lietuvoje, pastatydamas atvirą klausimą ru sų kultūrininkams ir muzikams:

kodėl jie, brukdami rusišką muzi ką Lietuvos, nieko nedaro, kad galėtų lygiomis pasireikšti lietu viška muzika? Autorius įtikina mai įrodo, kaip bolševikinė oku pacija ir per muziką ruosina Lie tu vą. Visai nauji, dar ligšiol ne girdėti faktai.

S. Ž. trumpoj studijoje apie par tizanų veiklą Lietuvoje seniau ir dabar, kritiškai peržvelgia pabė gusio į Vakarus sovietų MVD pul kininko Burlecko pasakojimus apie partizanų judėjimą ir padaro rimtų pastabų Vliko informacijos tarnybai, kuri tuos pasakojimus naiviai perteikia lietuvių visuome nei. Autoriaus tvirtinimu, apie 30.000 lietuvių partizanų yra žuvę kovoje ir šiuo metu aktyvios rez istencijos krašte nebėra.

Gana klišorinių aimanų

Kultūrinių temų skyriuje K. Ba rrys ryškiai įvertina neseniai miru sio didžiojo lietuvių dvasios ieško tojo ir reiškejo Vinco Krėvės kū rybą ir literatūrinį palikimą. Bro nys Raila dėsto literatūrinės kri tikos kelius, tarp kitko, griežtai pasisakymas prieš naudojimą slapyvardžių šioje srityje. Nuola tiniam žurnalo skyriuje "Liep nos ir dūmai idėjų sukuriuose" J. Lengvenis šį kartą gyvai vaizduo ja didžiausią dabarties "lietuvišką neurozę" — bėgimas nuo tikrovės.

Išvadoje autorius rašo: "Bėgi mas nuo tikrovės yra neurozė ir tai vyraujantis dabartinės Europos dvasios bruožas. Mes gi, kaip ži, noma, visada mėgom vytiš Vaka rų Europą. Vijomės ir pasivijom, o gal jau ir pralenkėm."

"O aplink tikrovę čia pat, rei kia tik apsidairyti nemiegusiom ir valdyti negeidžiančiom akim. Gį Tėvynės tikrovė mums tolima, bet trokštančiam ją pažinti buvo ir tobėra prieinama. Nereikia tik ausų užsikimšti ir vidudienį sap nuoti. Kaip nereikia grėžti nuga rą partizanui, kai jis buvo reika lingas pagalbos ir patarimo, taip dabar tuščia šaukti jungtis prie miške kovojančio brolio, kai tas brolis prieš laiką yra žuvęs ir pa galbos nesulaukęs... O juk tiek yra galimybių ir progų lietuviui atlikti pareigą savo tautos laisvei ir dabar, sąžiningai, gliaivai, kon krečiai, — be klišorinių aima nų ir didvyrybės žodžių purkštu vo".

Iš kitų dalykų dar paminėtini — Juozo Kekšto eilėraščių, pulk. T. Vidugirio labai gyvų atsimini ūmų tąsa iš kovų su bolševikais Lie tuvoje 1918—19 metais; K. Barėno recenzija apie knygą "Mykolas Sleževičius", Gintaro labai rūg s tuos įvertinimas Vliko išleistos E. Turausko knygos prancūzų kalba "Le Sort des États Baltes". Taip pat įvairios kitos informacijos iš liet. visuomenės veiklos užsieni je, jų tarpe apie Liet. Atgimimo Sąjūdį Didž. Britanijoje. Nuola tinis humoro skyrius su kandžiais prof. Uodegos eilėrašciais, taip pat skaitytųjų laiška, kuriuos atvirai pasakoma daug skaudžios tiesos.

"Pūstelėjimas iš grabų" ir skersvėjai

Įdomu, kad šį kartą vienas skai tytojo laiškas parašytas net eilė mis, pagal "publički" daineje, apie vilkininkų ir diplomatų kovą. Ji vėta pacituoti bent prozoje:

"Ta diplomatija, ta biurokrati ja, nesisarmatija kenkt ir truk dyt, — ir tęsia skaldymą, griau na mūsų valdymą ir fondų gvaldymą baigia stabdyti!... Susimąstykime, rimtai svarstykime, jei tvirtai tik įkime kilniu tikslu: — ką dar ke tintume, nors ir sutintume, bet pavadinatume bolševiku!... Bus rezistencija prieš rezistenciją, — tą pestilenciją mūsų darbų — o bus laimėjimas, naujas judėjimas ir pūstelėjimas, lyg iš grabų..."

Iš tikrųjų, mūsų politiniame ir dvasiniame gyvenime vis daugiau pradeda jautis "pūstelėjimo iš gra bų" kvapas. SANTARVĖ šį susi slėgusį orą drąsiai mėgina aštriais skersvėjais pradvdinti.

(SANTARVĖS žurnalo admi nistracijos adresas Amerikoje: Rr. M. Židonis, 78 Nash St., Nev Ha ven, Conn. Metinė prenumerata 4,50 dol. Atskiras numeris — 50 centų. Užsisakyti galima per kny gynyn ar tiesiai iš administraci jos).

S. Girdėnas

GERI NAUJI ĮSTATYMAI

Adv. Charles P. KAL

Industrialinėje komercinėje ša lyje, tokioj, kaip Jungtinės Ame rikos Valstybės, įstatymai būna keičiami ir pritaikomi prie naujų visuomenės gyvenimo sąlygų. Pa skutinių dešimties metų bėgyje, kuomet žmonės pradėjo pirktis naujus moderniškus šaldytuvus, jiems dažnai prisėjo sena šaldyti vą (ice box) padėti į namo rūšį ar į garažą. Visame krašte buo daug tokių atsitikimų, kad mažas vaikas bežaisdamas pateko į seną šaldytuvą ir durims užsidarius, negalėdamas jų iš vidaus atidaryti, turėdavo užtrokšti.

Tokių atsitikimų įvyko ir pas mus, Illinois valstybėje, todėl m ū š legislatūra pamatė reikalą iš leisti specialų įstatymą. Prie pro gos, aš noriu tą įstatymą paduoti ir spauda, kad visiems jį supranta rti ir pildant, būtų galima išvengti tokių tragedijų, kurių yra daug mūsų valstybėje įvykę. Įstatymai (Smith-Hurd Illinois Annotated Statutes, Chapter 38, Criminal Code s 96.1) sako:

"Abandonment of refrigerators or iceboxes in places accessible to children.

"Whoever abandons or discards in any place accessible to child ren any refrigerator, ice-box or ice chest, of a capacity of one and

onehalf cubic feet or more, which has an attached lid or door which may be opened or fastened shut by means of an attached latch, or who, being the lessee, or mana ger of such place, knowingly per mits such abandoned or discarded refrigerator, icebox or ice chest to remain there in such condition, shall be fined not more than \$50, or imprisoned not more than 30 days, or both."

Tai reiškia, kad jei kuris namo savininkas ar nuomininkas užme stų arba padėtų į rūšį ar garažą seną šaldytuvą su pavojingu už raktu, pagal šiuos įstatymus jis gali būti nubaustas 50 dolerių bu dos arba 30 dienų kalėjimo, o gal ir abiem bausmių: 50 dolerių ir 30 dienų kalėjimo.

Statistika mums parodo, kad išmesti seni šaldytuvai yra tiek pat pavojingi vaikų žaidimuose, kaip kad į mažo vaiko rankas pa tekę šautuvas, ir padaro tiek pat žmogžudysčių. Todėl, jeigu turite kokį seną, nebevertą šaldyti vą (ice box), nuimkite nuo jo užraktą, kad mažas vaikas į jį jėgęs negalėtų užsikrinti. Atlikę tokį darbą, išpildysite šiuos įsta tymus ir bus išvengta nekaltų vai kų žudynės.

SEJA KELIA GALVĄ

Pirmieji liaudininkų žurnalo "Seja" numeriai atrodė gan įdo mūs ir leidę manyti, kad žurnalas tobulės. Deja, su laiku jis neiš vengė mūsų laikraščiams įprastų ginčų ir, kaip dažniausia tokiais atvejais atsitinka, pasidarė neob jektyvus ir todėl nebeįdomus.

Savo 28 nr-ry jis stengiasi gin ti Vliką ir puola tuos, kurie jį kri tikuoja, užmiršdamas ką pats sa vo laiku B. Kalinauskų lūpomis "Nusivertinimo Kelias" straipsny rašė. Minimame straipsny B. K. be pagiežos, su giliu skausmu ir susiripinimu iškelia mūsų visu mės moralės nusmukimą ir m ū sų į tai nereagavimą.

Apie Vliką jis rašo: "Vlikas nuo pat 1945 m. serga neperšorgani zavimo" liga. Ne tiek žūrima mo mento reikalaujamų darbų, kiek leidžiamas brangus laikas nepa baidžiamais ginčams dėl Vliko sudėties, jo kompetencijos ir ga limos pirmenybės atkūrimoje Lie tuvoje. Vliko sudarančių politinių grupių nesantaika virto chroniška viešojo gyvenimo liga. Nesantai ka — vieton taip būtinos vienybės ir visų pasitikėjimo visais!"

Straipsnis yra visai aktualus, kad ir rašytas beveik prieš pus antrų metų. Niekas nuo to laiko mūsų visuomenės santykiuose ne pasikeitė. Tik "Seja" pradėjo ki taip galvoti, o kitus (į Laisvę, San tarvę, Laisv. Lietuvą ir tautinin kus) už nuomones, kurioms pir miam pati pritarė, smerkti, vadin da ma jas "Kaišiojimų" baslių į Vli ko veiklos ratus." Tas "Sejos" staigus nuomonės pakeitimas yra suprantamas, nes jos žmogus Žai kauskas, VT pirmininkas besąlygi nai pasidavė prel. Krupavičiui ir laiko su juo vieną frontą, o "Se ja", aišku, turi jiems pritarti, ir

M. K.

APIE KRISTŲ IR DOLERŲ

Vieną Velykų rytą mano tėv iš kės bažnyčioje Lietuvoje pamok slo sakyti įlipi neįskalbingas ir bendrai tinginys kunigas. Perskai tęs Evangeliją, ir tikinčiuosius maž daug taip prabilo: — Klebonas man liepė jums pamokslą pasaky ti. Bet ką aš jums galiu pasakyti? Juk visi gerai žinote, kad Kristus buvo nukryžiuotas ir paskui pri sikėlė iš mirusiųjų. Tad eikit vist namo!

Man šiuo straipsneliu liepta iš Jūsų, skaitytojai, BALFui dolerio aukos paprašyti. Ką aš naujo, kaip anas kunigas pamokslė, apie pasilikytą tremtyje vargą bega liu pasakyti? Gėl tiek, kad tie se neliai, ligoniai ir invalida su šil kėmis iš anglų zonos į amerikie čių, ar su kava iš amerikiečių zo nos į anglų, ar, galop, su vynu iš

prancūzų zonos į šiaurę tikrai ne bevažinėja. Taigi, vargas ir badas siaučia jų skurdžiose pastogėse.

J. Cicėnas savo knygoje "Vil nius tarp audrų" rašo, kad pilka sis patriotizmas pats didžiausias ir kilniausias. Tu, broli lietuvi, pa būki pilkuoju patriotu. Paimk do leri, idėk į voką ir pasiųsk BALFo įžidininkui Ignui Daukui, 3339 W. Evergreen St., Chicago 51, Ill.

Kažkada linkmas tautietis Pul gis Andriusis smarkiai visus nu gazzino su Kybartų skringiu. — Kaip žinia, BALFas visų dolerių ir daugiau aukojusių asmenų suda rys sąrašus (net su nuorašais) ir girdėti gaudų, kad, laikui atėjus, vienas nuorašas ir Kybartus pa siėks. Jei ir ne, vistiek, gerųjų darbų ir amžiai neišdildo.

Almis Druļa

BALFAS ŠAUKIASI PRIE MŪSŲ

Rašo J. Tarulis

Lietuvi-ve, Čikagoje ir kitose vietovėse, kur tik lietuvių randa si. Dar kartą išgirk sesučių ir brolių pagalbos šauksmą, pasiliku sių tremties stovyklose, vokiečių globoje. O vokiečių globa žinoma kiekvienam, kuris išgyveno jų oku paciją Lietuvoje.

Dar kartą ištiesk savo duosnią ją pagalbos ranką tiems nelaimin giems, kurie išemigruoti negali dėl senatvės, nesveikatos ir neturi ar timųjų, prie kurių galėtų kreiptis. Tad jie kreipias prie BALFo, ky ris tūkstančiam nelaimingųjų trem tinių pagalbėjo, per dešimtį metų išleidžiant \$3.884.55 surinktų iš gerasirdžių tautiečių aukomis.

Taigi, remkime savo didžiausią šalpos organizaciją BALFą, vie ningai, nežūrint ar esi senas atei vis ar tremtinis. Nekreipkime dė mesio į dažnai nepamatuosus ple palus, kad vienas kitas bandė pa sinaudoti BALFo turtu. Gal tokį mižinišką turtą tvarkant, pasitai kė ir netikslumų, klaidų, juk pa sitaiko ir prie geriausiai dedamų pastangų. Pagaliau, tie nelaimin gi, kurie šaukiasi pagalbos iš už vandenyno, juk neprasikalto dėl kokių nors netikslumų. O netiks lumam vietos nėra, kaip kad že

miau telpanti skaitlinė parodo. — Per dešimt savo veiklos metų — BALFas išleido šalpai \$3.450,768, 80. Algos tarnautojams Amerikoje ir Europoje \$117,109,25. Adminis tracijai (emigracijos išlaidos, ke lionės, spausdiniai, paštas, nuoma ir t. t.) \$136,629,18. Gėrybių tvar kymui \$179,760,32. Viso ne šalpai išlaidų \$433,498,75. Viso šalpai ir kitoms išlaidoms išleista per de šimtį metų \$3,884,267,55. Balan sas: \$23,522,96.

Geriausiai paremti šią lietuvių didžiąją šalpos organizaciją, pri klausant kiekvienam prie BALFo, susimokant nario duoklę, tikrai vie ną dolerį į metis. BALFo skyriai randasi kiekvienoj lietuvių apgy ventoj kolonijoje, kurių susirinki mai vyksta kiekvieną mėnesį. Svar bu lankyti skyrių susirinkimus, sekant BALFo veiklą. Svarbu ir dėlto, kad gausūs susirinkimai su teikia didesnę energiją pareigū nams organizacijos veikloje.

Kuriam nepatogu pasiekti BAL Fo skyriai, tai savo nario duokles ir aukas galite siųsti: Ignas Dau kas, United Lithuanian Relief Fund, 3339 W. Evergreen, Chica go 51, Ill.

Florida ateities kraštas

Dažnas svajoja apie Floridą, kaip atostogų ir poilsio kraštą. Tie sa, čia yra "vasarotojams" puikiau sios sąlygos, ypač, kai Chicago su kausto žiemos šalčiai, Floridoj gali maudytis, saule "kepintis", il sėtis. Šis, vidutiniai 200 mylių plo čio iškyšulys, ilgio apie puspen ko to šimto, aukščiausią kalną teturi per 200 pėdų. Nenuostabu, kad čia daug pelkių, ežerėlių, lėtų upok šnių. Visi upeliai, net grioviai pil ni žuvies ir vabalinės gyvybės. Žemės paviršius smėlėtas, pietų puselėmis apaugęs, primena Džū kų kraštą... Daug tuščių plotų, tebelaukia savininkų. Paskutiniu laiku čia pradeda kilti pramonė. Ypač, fospatų — trąšų gamyba. Pagrindo vanduo iki šiolie trukkdė išnaudoti tuos turtus, nes gana sunku atvirais iškasimais iškelti žalią smėlakmenį iš po 4 ar 5 me trų smėlio, kai vanduo užpila iš kasą. O tas "žalias" smiltakme nis turtingas ir fosforu ir sieros junginiais. Kai nuo Tampos va žiuoji į kitą, t. y. rytų pusę, pav. Vero-Beach link, tai, išskiriant pelkių ruožą, horizonte rūksta ka minai, nemažiau už East Chicago. Visur gamina trąšas, vištoms ir kitiems paukščiams bei kiauless

vitaminus. Dygsta nauji mieste liai ir kaimai, statosi nauji fabri kai.

Šiuo metu dienos temperatūra dažniausia 94, drėgmė 98, tvanku. Mes turime lėtų pastatą, ginamą nuo šilumos — ar ne juokas... ne šildyti, bet šaldyti žmones! Dir bame po 10 val. į dieną, kad tik greičiau pastatys, kad vasario m. 1955 m. galėtų patiekti į rinką nauju būdu patobulintus gami nius. Kartu su planais augs plie no ir gelžbetono kolonos, pakanka mai atsparios ir karščiui ir ato grąžiau audrai. Įdomu, kad pasta tams prigiję autorius vardas Čia turime: Bartaus džiovinimo pas tātą, Varankos tiltą ir kt. Menu juos tam, kad parodžius mūsų tau tiečių nemažą įnašą, kelti šio kra štą to gerbūvių ir garbę. Ypač, kai mūsų darbus taip gražiai vertina svetimieji.

Kaip priežodis sako — prie vis ko pripranti, ir miela čia ir gra zu. Tačiau, kai pušų kvapas ir smėlio kalvelių vaizdas nejuo čio mis nukelia į Džukų kraštą, tai, kad tik galėtum, paliktum viską, ir patogumus ir naudą, — taip traukia savas kraštas.

L. J.

KONSULO IESKOJIMAI

PEČIULAITIS Apolionija, A gota, Bogusė, ir Ona, iš Seduvos m., Panevėžio apskr.

KAZLAUSKO Antano, gyvenu sio ir mirusio Milwaukee, Wis., įpėdiniai.

PREIBIAI Vincas, Simonas ir O na, Prano ir Marijonos (Tarvidai tės), Preibų vaikai, iš Rudaičių kaimo, Platelių valsčiaus. Visi trys atvykę Amerikon prieš I-ji karą, gyveno Čikagoje ar jos apy linkėse.

STADZEVIČIUS Zenonas, trem tyns, gyvenęs, o gal ir tebegyve nąs Čikagoje.

STANTON B. J. (Lietuvis), ka ro metu gyvenęs Pittsburghe (S. S.), Californijoje ir Čikagoje.

Ieškomieji arba jų adresus ži nantieji, malonėkite suteikti jų adresus

Lietuvos Konsulatui, 6147 So. Artesian Ave, Chicago 29, Ill. Telef.: REpublic 7-8334

SVEIKAM LIGOS NEIKALBĖSI

Tokiu pavadinimu, lapkričio 7 d. 4.30 val. Lietuvių Auditorijoje eina žinoma vokiečių kompoz. J. Offenbacho linksma operetė, at liekama Sandaros metiniame kon certe. Dalyvauja žinomj solistai ir aktorai. Be šios operetės, pro gramon įeina ir kiti dalykai. Po koncertinės dalies — šokiai. Ap skritai, metiniai Sandaros kon ceratai visada būna įvairūs ir įdomūs programa ir čikagiškių mėgstami.

SKAUTŲ-ČIŲ TĖVŲ KOMITETO

Buošiamas Balius šių metų spalij mėn. 16 dieną Lions Building sa lėje, 4306 W. North Ave, žada būti tikrai šaunus. Jau vien puošni, erdvi salė, pereitais metais inži nierių išmėginta, teikia tikrą ba liaus nuotaiką.

Tikimasi, kad balius rengėjų kilnias pastangas — tinkamą sto vyklaviečių įrengimą mūsų au gančio jaunimo džiaugsmui ir lie tuvių tautos vilčiai — visuomenė gausiai parems savo dalyvavimu baliuje.

Staliukai iš anksto užsisakomi telefonu: PProspect 6-9001 nuo 6:30 val. vak. Už staliukus jokio mokesčio nebus imama.

(Atkelta iš 1 psl.) OKUPUOTOJE LIETUVOJE

F. S. Generalovas, V. I. Vals ten, A. P. Begucevas. Stalino var do kolūkiu produktyvoji gyvuli ninkystė. (Iš serijos "Žemės ūkio pirmūnų darbo patyrimo bibliotekė lė"). 104 psl. 12.000 egz.

Maskvos srities kolūkių patyri mas (iš serijos "Žemės ūkio pir mūnų darbo patyrimo bibliotekė lė"). 200 psl. 12.000 egz.

N. Lvovas. Studentų mokyklinė draugija. 76 psl. 1.500 egz.

R. D. Brusnickina. Mokyklos di rektorius ir pionierių organizaci ja. 95 psl. 4.00 egz.

I. N. Zarubinas, B. F. Kenevas. Benzino taupymas eksploatuojant automobilių. 88 psl. 4.000 egz.

4 psl. LAISVOJI LIETUVA

Jonas Kapis

MALONIAI KVIECIA ATSLANKYTI
ir PAMATYTI

100% VIRGINIA VILNOS,
DVIGUBAI AUSTOS — LABAI
STIPRIOS MEDŽIAGOS

KOSTUMAI SU 2 POROM

KELNIŲ žymiausių siuvelyklų
darbo:

PACE SETTER tik už
\$ 55 iki \$ 65

PHOENIX tik už
\$ 65 iki \$ 78.50

BOTANY "500" tik už
\$ 86.75 iki \$ 89.75

GROSHIRE tik už
\$ 100 iki \$ 140

BEN STAR

KRAUTUVĖJE

DIDELIS PASIRINKIMAS, PASKUTINĖS MADOS VYRAMS IR MOTERIMS GRAŽIŲ RŪBŲ.

20 savaičių išmokėjimui be procentų!

4630-32 So. Ashland Ave. Tel. Yards 7-3900

Buster Brown

America's Favorite Children's Shoes

LAIKAS APRŪPINTI SAVO
VAIKUS GERAIŠ BATAIS

BUSTER BROWN firmos batai vaikams yra išbandyti sveikatingumo, ilgo nešiojimo ir kt. atvejais. Atveskite savo vaikus į

UNIVERSAL SHOE STORE

3335 So. Halsted Str., Chicago 8, Ill.

Taip pat čia yra didžiausias pasirinkimas vyrams ir moterims įvairių firmų batų ir apavo. Šioje krautuvelyje Jūs būsite aptarnaujami savo gimtąja kalba.

Jonas Karvelis

3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Telef.: YARD 7-0677.

Didžiausias pasirinkimas: siuvamų mašinų, Radio aparatų, įvairių šveicarikių laikrodžių, įvairiausių lietuviško meno išdirbinių, Lietuviškų knygų, žurnalų ir laikraščių.

Rudeninių ir žieminių lietais, paltų, o taip pat šiltų vilnonių megstinukų didelis pasirinkimas pas:

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR
BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.
Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išmokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarna vims lietuvių kalboje.

Krautuvelyje atdara: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9.30 v. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vak. SEKMADIENIAIS nuo 10.00 iki 2.30 val.

AL VARNAS & CO

2509 W. 63rd St. Telef.: WA 5-2278

Importuotus pietums ir kavai servizus, įvairiausių rūšių kristalo indus, vaikams servizus, keramikos išdirbinius ir dovanų dalykus siūlo pigiau negu kur kitur

AL VARNAS & CO

IMPORTO FIRMA

DIDELIS IŠPARDAVIMAS

RŪBŲ ir BALTINIŲ, vyrams, moterims, vaikams ir namų reikalams, kaip tai: paklodžių, užvalkalų, rankšluosčių ir kita, SUMAŽINTOMIS KAINOMIS PIRKSITE LIETUVIŠKOJE

JOSEPH'S DRY GOODS STORE

3218 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Perdirbami motorai, stabdžiai, transminijos, keičiamos dalys, Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.
M. CESAS & A. STANEVICIUS
1835 CANALPORT Tel. Dirbtuvės 5Eley 3-2146
Namy KENWOOD 8-3092

LIETUVIŠKĄ DUONĄ, TORTUS,
PYRAGAIČIUS IR ĮVAIRIUS KEP-
SNIUS — kepa iš tremties atvykęs —
patyręs Lietuvoje kepėjas — specialis-
tas ALEKSANDRAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

Priimami įvairūs specialūs užsakymai.
Reikalaukite šios kepyklos kepinių —
krautuvelyje ir restoranuose.
Adresas: 738 W. 31 St.
Telef.: Ca 5-2173.

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SAŽININGAS PATARNAVIMAS. —
NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU
IRANKIAI KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JŪSŲ PER-
KRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIORINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel.: WALbrook 5-9209

LIETUVIŠKA GAZOLINO STOTIS IR AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

5759 South Western Ave. Tel.: REmpublic 7-9577.
Atliekami generaliniai remontai: Motorams, stabdžiams, trans-
misijoms, keičiamos dalys, visi lyginimo ir dažymo darbai.
Prityrę ir sąžiningi mechanikai atliks darbus greitai, sąžini-
gai ir pigiau nei bet kur kitur.
Savininkai: A. ADOMĖNAS, V. KOŽICA ir V. PAKALNIS

KARSTOMIS VASAROS DIENOMIS yra gerai ir sveika — rūgštus
pienas

TUREK'S DAIRY

3445 So. Paulina St., Chicago 9, Illinois.

Pristato tinkamą rauginimui pieną. Reikalaukite šio pieno, saldžios
ir rūgščios grietinės ir kitų produktų krautuvelyje, kuriose Jūs per-
kate maisto produktus.

PAŠAUKITE IŠ VAKARO Tel.: CLiffside 4-6376, IR IŠ RYTO —
BUS PRISTATYTA Į NAMUS be jokio primokėjimo.

DAINOSE APDAINUOTA IR PASAKOSE APSAKINĖJAMA

KARČIAMA RUŽAVA

(MEISTER BRAU TAVERN)

DABAR randasi Chicagoje, 2532 W. 47 St., Brighton Park
Sav. V. PRANCŪZEVIČIUS. Tel.: VIRginia 7-2429

ARS-FOTO STUDIJA

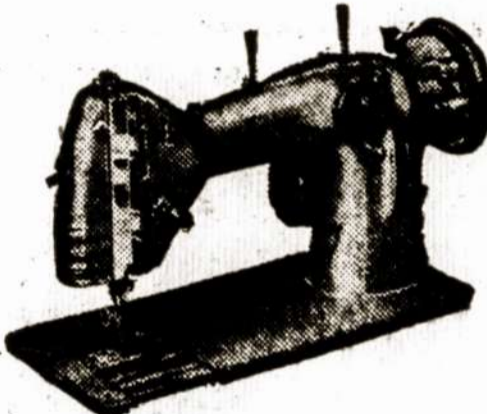
3362 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus
ir nuotraukas.
Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus.
Aprūpina gera filmine medžiaga.

IŠ TOLI
AR IŠ ARTI, FIGIAI
PERKRAUSTAU
BALDUS IR ĮVAIRIUS
DAKTŪS.

Perkraustymas saugus, grei-
tas ir tvarkingas. Viskas ap-
drausta.

Antanas Vilimas

1841 So. California Ave.
Telef.: ROKckwell 2-2282.

CICERO UŽEIGOJE LITUANICA

JAUKIAI
PRALEISI
VAKARĄ

pas TADĄ KAZIMIERAITI
Penktadieniais, Šeštadieniais ir
Sėkmadieniais, atidaryta 24 va-
landas.

Čia be gardžių gerimų ir už-
kandžių, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50,
Illinois Telef.: TOWNhall 3-9601

Kas Valgo Bruno Duoną

Visad Žydi Kaip Aguona LIETUVIŠKA KEPYKLA

SAV BRUNO MACIANSKAS,
3339 So. Lithuanica Ave.
Tel.: CLiffside 4-6376

• Briedžiorte, 3524 S. Halsted gatv.
(šalia kino teatro RAMOVA) yra at-
daryta nauja apmušalų (sienoms
popierių), dašų namų ruošos reikme-
nų ir praktiškų dovanų krautuvelyje.
Be to, yra mašinų "PHOENIX",
D. JURJONAS
3524 So. Halsted St.
Tel. Bishop 7-3371

ALAUŠ PRISTATINĖTOJAS ANDRIUS LAUKAITIS

PRISTATO lietuvišką "BALTOSIOS MEŠKOS" ir importuotą
alų: iš Vokietijos, Prancūzijos, Belgijos, Olandijos, Danijos, Šve-
dijos, Norvegijos, Škotijos, Anglijos, Austrijos, Čekoslovakijos, Ita-
lijos, Irlandijos, Meksikos, Japonijos ir Filipinų, buteliuose, skar-
dinėse ir statinėse.

PAŠAUK telef.: YARDS 7-0534
arba REmpublic 7-4526
IR BUS PRISTATYTA Į NAMUS, o pašaukimo išlaidos gražintos.

Lietuvių Prekybos Namai

Moderniškiausi baldai, 1954 metų modelio televizijos aparatai: ZENITH,
MOTOROLA, WESTINGHOUSE, SYLVANIA ir daug kitų. Skalbiamos ma-
šinos, šaldytuvai, gazo šildymui pečiai: SIEGLER, MOORE ir kiti. Radio
aparatai, kilimai, spyruoklės, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų
rengimams.

Telefunken Europai klausyti radio aparatai. Rašomos
mašinėles su pilnu lietuvišku šriftu siunčiamos į visą Ameriką ir
kitus kraštus.

Lengvi išsimokėjimai, sekmadieniais jokių taksu.
Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS.

FURNITURE CENTER, INC.

3224 — 26 — 28 SO. HALSTED ST., TELEFONAS: Victory 2-4226
Įmonė atidaryta: Pirm., Ketv. 9-9:30. Kitomis dien. 9-6. Sekmad. 10-5 val.

PERKANT — PARDUORANT namą ar kitokią nuosavybę kreipkitės į
lietuvišką biurą...

A. MINIOTA REAL ESTATE and Business Broker

1333 A DUNDAS St. W., TORONTO, Ont., Canada
Telef.: OL 8443 ir OL 8444

Mes patarnaujame teisingai, skubiai, savoj kalboje...
\$500 — 1,500 galite gauti per mūsų biurą tik už Jūsų paraišį,
be žirantų, jei Jums trūksta pinigų — įmokėjimui perkant namą.
Visais biznio reikalais mūsų agentai NEMOKAMAI suteikia
informacijas ir mielai Jums patarnaus.
F. JONYNAS, Tel. įstaigos OL 8444, Namy OL 2972
V. JUCAS, Tel. įstaigos OL 8444, Namy OL 6718

LIETUVIŠKOJ KRAUTUVĖJ DANA

Yra didelis pasirinkimas: įvairių gintaro gaminių, lietuviškų audi-
nių, medžio ir odos išdirbinių, meniškų margučių, vaikų ir mo-
teriškų rūbų.

SAVININKAI A. IR D. PAREIGIAI

1445 So. 49th AV., CICERO 50, ILL.
Telefonas: TO 3-6591.

Didelis pasirinkimas

Laikrodžių ir Brangenybių

Vietoje ir Europoje gamintų laikrodžių
sąžiningas pataisymas už žemas kainas
A. R. JUNEVIČIUS IR SŪNUS
3317 So. Halsted St., Chicago, Ill.

MODERNIŠKA KIRPYKLA

Savininkas W. REKASIUŠ,
752 West 33rd Street (prie Halsted gatvės).
— Darbas atliekamas labai svarbių kirpyklos patalpų ir geriausiai, —
pagal kiekvieno mūsų tautiečio skonį ir pageidavimą. Kainos žemos.
Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Sėkmadieniais — nuo 9 val. ryto, iki 6 val. vakaro.
Trečiadieniais — uždaryta.
Telefonas: Victory 2-8770.
UŽEIK IR PATS ĮSITIKINK.

STEPONAS C. LACKAWICZ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYŠ KOPLYČIOS
2424 W. 69th St. REmpublic 7-1213
2314 W. 23rd PL. VIRginia 7-6672
10756 S. Michigan Ave. PULLman 5-1270

Virš 50 metų Veikia Dieną ir Naktį
Ne tik patarnauja, bet ir broliškais patarimais duoda apie
ĮVAIRIAS APDRAUDAS.
KREIPKITES Į

JOHN F. EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorius

Tai yra seniausia ir didžiausia laidojimo įstaiga.
4605 — 07 So. Hermitage Ave. — Tel.: YARDS 7-1741 ir 7-1742
arba 4330 — 34 So. California Ave. — Telef.: LA. 5-0440
Koplyčiose moderniški oro keitimo įrenginiai

\$3000 GAVO SIRG DAMAS NAMIE

IS MUTUAL OF OMAHA

Liga — nelaimė! Tačiau ji gali atnešti ir laimės, jeigu laiku pasitarsi su p. Leonardu Jankausku. Štai vienas tokių pavyzdžių:

Ponui Leonardui Jankauskui.
Negaliu apsieiti dar kartą nepadėkojau jums už parimtą man draudimo užs; ir išmokėtus 3000 dolerių sergant namuose iš eilės tris kartus pusantrų metų ligyje.
7.29.54. In pagarbą ligoniam Jonui.
2545 W. 43 str. tel. JA 7-0955.

Kiekvienas turime daug gerų draugų. Bet kiek yra tokių draugų, kurie ilgai ir sunkiai ligai ištikus nuolatos remtų Jus pinigais? Norintieji gauti platesnių informacijų, užpildykite šį kuponą ir iškirpę atsiųskite šiuo adresu:

Pavardė
 Vardas
 Amžius
 Adresas
 Telefonas

L. Jankauskas

3848 West 77th Place,
 Chicago 29, Ill.,
 arba telefonukite:
 LUdlew 5-2094

Informacijos bus teikiamos tik gyvenantiems Chicagoje ir jos apylinkėse. APSIDRAUĖS TIKRAS BŪSI, KAD NELAIMĖJ NEPRAŽŪSI!

KĄ JIE DIRBA

B. F. Kubilius, profesorius, metalurgijos patarėjas ir dirbęs Pullman Standard Co. Kiek anksčiau dėstė metalurgiją Brown universitete ir Curry kolegijoje.

Vytautas Saulius, knygų leidėjas, greitai išleidžia Simano Daukanto "Būdą", pritaikintą visiems, nes panaudota liuanisto Jurgio Talmanto redakcija, su paaiškinimais ir žodynu. Prenumeratoriui knyga gaus jau lapkričio pradžioje, knygų rinkoje pasirodys kiek vėliau. Knyga išleidžiama gerame popieriuje. Viršelis dail. V. Petravičiaus, dviejų spalvų.

Aleksis Rannit, meno kritikas, žurnalistas, gyvenęs New Yorke, dirba New York Public Library Print Division — Grafikos muziejuje — mokslinį tyrinėjimo darbą. Galutinai spaudai paruošė žinomų mūsų dailininkų Adomo Galdiko ir Viktoro Petraviciaus monografijas prancūzų kalba, gausiai iliustruotas.

Vytautas Bielajus, žinomas šokėjas ir tautinių šokių propagatorius, "Vilties" redaktorius, gyvenęs Kalifornijoje, paruošė spaudai, anglų kalba, lietuvių legendų rinkinį — "The Evening Song" ("Vakaro giesmė"), kuri išeis dar šiais metais. Knyga gausiai iliustruota ir graži dovana kitataučiams.

Elena Žukauskaitė, pianistė, gyvenanti Urugvajuje, neseniai baigė dešimtį metų užtrukusias muzikines studijas konservatorijoje, kur buvo pagrindu pasirinkusi fortepijono klasę. Išlaikė ir valstybinius egzaminus ir atidarė fortepijono studiją, kurią gausiai pradėjo lankyti vietiniai, dalis ir lietuvių. Tai vienintelė Urugvajuje lietuviškos dipl. pianistė.

MAISTAS, A L U S, V Y N A S
MARY SIMS
Jay-Garden Market
 18434 Joy Rd., prie Southfield, Detroit 28, Mich.
 Telef.: Krautuvės Buto:
 VE 5-5755 WE 3-6702

Reikia, kad žodis būtų lyg šūvis, kibirkštis iš žėruojančio žaidro; ir kad eitu, kaip ėjo lietuvis. Kai degė jo gyslose žaidros! j..

Tokį žodį, žodį, kuris degina ir nurodo kelius į Lietuvos išlaisvinimą ir lietuviškos dvasios atgimimą bei pakilimą. Jūs rasite naujųjų ateivių — tremtinių sava itraštyje "LAISVOJI LIETUVA". "LAISVOJI LIETUVA" buvo ir bus nepartinis lietuvių žadintojas, objektyvus lietuviškojo gyvenimo įvertintojas, akylus stebėtojas visokiausių nukrypimų ir griezdas teisėjas visuomeniško gyvenimo nusikaltimams.

Iškirpk ir užpildę pasiųsk šį kuponą "Laisvosios Lietuvos" užsiprenumeravimui, prenumeratos pratęsimui ar gavimui susipažinti.

Pavardė ir vardas
 Numeris ir gatvė
 Miestas
 Zona Valstija
 Siuoniu \$ "L. L." prenumeratai, prenumeratos pratęsimui; prašau siųsti "L. L.", p. renumeratą sumokėsiu vėliau; — prašau siųsti susipažinimui. (No rimą pabraukti).

WALTER SASNAUSKAS
 GENERAL KONTRAKTOR
 2534 West Marquette Rd.
 Chicago 29, Ill.
 Telef.: GRowehill 6-8402.
 Stato naujus namus pagal sutartį ir planus.
 Atlieka įvairius remonte darbus.

Sių metų spalį mėn. 24 dieną (Sekmadienį),

Sokol salėje, 2345 So. Kedzie Ave.

Detroito Vaidintojų Sambūris vaidins Sofijos Čiurlionienės trijų veiksmų komediją

Pinigėliai

Vyriausią šios komedijos vaidmenį atliks Sambūrie vadovė

ZUZANA ARLAUSKAITĖ — MIKŠIENĖ

Po vaidinimo šokiai ir linksmas subuvimas su Detroitiečiais.

Pradžia 3:30 val. p. p.

Pelnas skiriamas lietuviškos spaudos palaikymui.

LRŠ Chicagos Skyrius

Rašytojai ir leidėjai

Knygų, metraščių, žurnalų ir kitų leidinių SPAUDOS DARBA skubiai ir švariai, už 40—50% pigiau negu USA, atlieka atnaujinta **GARNIO LEIDYKLA.**

Dėl dabartinio valiutos skirtingumo spaudos darbai Brazilijoje **PUSIAU PIGESNI!** Prieš spausdindami bet kurį leidinį — pasitelkite **GARNIO LEIDYKLOJE.**

RAŠYKITE: Sr. KLEM NSAS JŪRA, CAIXA POSTAL, 4189 (Capital) Sao Paulo, BRASIL.

LIETUVIAI IŠIKURIA MILIJONIERŲ RAJONI

Lietuviai vis stipriau pradeda įsistiprinti prekyboje, pramonėje ir randa gerą pasisekimą ir kita-tačiuose. Reikia tik sveikinti! Neseniai, prieš dvejus metus, šiuo riniėje miesto dalyje, milijonierių rajone, labai gražioje vietoje, atidarytas naujas, gerai įrengtas restoranas, pavadintas "Ontario House", kurio savininkės yra Anastazija Puskunigienė ir dainininkė Ona B. Kubilienė. Ne tik patiekia lai sveiki, švieži, skanūs ir patar-

navimas mandagus, nuoširdus, bet ir aplinkuma graži, švari ir tas jau rodo, kad milijonierių gyvenama. Ir pati salė labai tinka įvairiems pobūviams. Išnuomojama šeštadieniais ir sekmadieniais. Be to, sekmadieniais 10 val. per radijo stotį WOPA — 1490 kc. duoda lietuvių pusvalandį su įvairia programa, įtraukiant ir mūsų žinomus dainininkus. Programą veda Ona Kubilienė, 158 E. Ontario St., Chicago 11, Ill., telef.: 4-2000.

DAINOS IR MUZIKOS VAKARAS

Rudens sezonas gražiai pradėtas: Toronto "Varpo" choro koncertu ir P. Vaičiūno "Naujaisiais Žmonėmis" su žymiuoju aktoriumi H. Kačinsku. Spalį 9 d. 7:30 val. Lietuvių Auditorijoje įvyksta **DAINOS IR MUZIKOS VAKARAS**, kur programoje dalyvauja: Metropolitanos operos solistas Algirdas Brazys ir solistė — koloratūrinis sopranas — Monika Kripkauskienė. Akompanuoja muz. A. Kučiūnas. Programoje — lietuvių dainos, muzika ar programinė muzika. Po koncerto šokiai, kuriems groja žinomas Balio Pakšto padidintas Simfonetta orkestras.

Jonas Pakel,
 Chicago Savings and Loan Ass'n (6234 So. Western Ave.) pirmininkas, spalį 17 d. švenčia gimtadienį.

E. AUGUST VALYKLA IR SIUVYKLA

3342 So. HALSTED ST.
 Drabužių valymas — Išlyginimas — Atnaujinimas — Sutaishymas — Pertaisymas.
 Savin. E. Augustinavičienė.

V. ŠIMKUS

STATYBŲ KONTRAKTORIUS
 — Staro naujus namus pagal sutartį. Didelis planų pasirinkimas. Atliekami remonto darbai.
 4645 So. Keating Ave.
 Telefonas: REliance 5-8202.
 Skambinti nuo 6 val vakaro.

Draugai ir sau sveikatos knyga vadovas:

BŪKITE SVEIKI

Ją paršė ir jau išleido Dr. Biežis. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbėjį sveikatos išlaikymo dėsni: **KAIP BŪTI SVEIKU IR ILGAI GYVENTI.** Si svarbi knyga privalo rasti kiekvieno lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisilintimu. Tuojau užsisakykite. Užsakymus siųskite knygos autoriui:

Dr. S. Biežis,
 3241 W. 66 Place,
 Chicago 29, Ill.
 Telefonas: REpublic 7-7868.

GERESNĖM SĄLYGOM parūpins namą, farmą, vasarvietę, krautuvę, sklypus ir visokias kitokias įmones
DR. J. KASKELIS

B. SERGAUTIS
REAL ESTATE
 870 College Str. Toronto, Ont.
 Telef.: OL 6381. Buto: KE 7538
 Šiame biure taip pat parūpinama paskolos ir padaromi įvairios rūšies apdraudimai.

JAUKUS LIETUVIŠKAS RESTORANAS IR VALGYKLA, biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai. Treintinių mėgstamiausia vieta.

Erdvi salė įvairiems parengimams

JONAS BUDRIKAS

1442 So 49th CT., Cicero 50. Ill.
 Tel.: TOWNhal 3-9472

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Ofisas — 3148 West 63rd Street CHICAGO, ILL.
 Ofiso telefonas: PProspect 8-1717
 Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—9, tikta antradniais ir penktadieniais.
 Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
 BUTAS: 3241 W. 66th PLACE
 Tel.: RE 7-7868

Kabineto Tel.: Lafayette 3-1707
 Buto: Fillmore 3-8614 (Maywood)
Dr. S. Geštautas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Širdies, vidaus ir vaikų ligos
 4055 So. Archer Avenue (Kampas Archer ir California Ave.)
 VAL.: 2—4 ir 6—8 p. p. kasdien išskyrus trečiadienį ir sekmadienį.

Dr. Aldona A. Juška
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
 Val.: 9—12 ir 7—9 v. v., pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį
 2422 West Marquette Rd. Chicago

Dr. Irena Kurcas
SPEC. KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
 7156 So. Western Ave. (Medical Building)
 Pirmad., antradi., ketv. ir penktad. nuo 3—5 p. p. ir 6—8 v. v.; trečiad. nuo 6—8 v. v.; šeštad. 10—12 v. p. ir nuo 1—3 v. p. p.
 Office telef. REpublic 7-1168
 Namų telef. WALbrook 5-8765

Tel.: HEMlock 4-5815
Dr. Ant. Narbutas
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
 6757 So. Western Ave.
 Priima: Pirm., treč., ketv. ir penkt. 6:30 — 8:30
 Antradieniais: nuo 10 iki 12 v. ryto. Šeštadieniais: nuo 2 iki 4 val. popiet.

DAINININKĖS KUBILIENĖS
RADIO PROGRAMA
 Girdėsite iš Stoties WOPA — 1490 kc. **SEKMADIENĮ 10 Val. Ryto.** Visais reikais prašom kreiptis į programos vedėją...

Ona B. Kubilius
 158 EAST ONTARIO STREET
 Chicago 11, Ill.
 Telef.: MO 4-2000

Perkraustau Baldus
PIGIAI IR SAUGIAI
VIETOJE IR IS TOLIAU Turiu naujų didelių sunkvežimį ir apdraudas **PRISTATAU Į PIKNIKUS** visus jums reikalingus daiktus **KOSTAS EDUKONIS** 6990 So. Talman — Chicago 29
 Tel.: GRowehill 6-7096

27 metai patyrimo siuvime
 1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau, pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
 2. Plaužu ir prošinu baltinius.
 3. Už mažą atlyginimą išnuomuoju pasiskaityti knygas, net iš naujausių laidų.

MARTYNAS VIDRA,
 3541 So. Halsted St.
 Telef.: YARD 7-6035

REMKIME TUOS — KURIE SKELBIASI "LAISVOJE LIETUVOJE"